

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

Preu : 30 cèntims. - Pelai, 62. Telèfon 15300. - Subscripció : 3'50 pessetes trimestre

La Lliga Regionalista ha canviat el seu nom pel de Lliga Catalana.

Però tothom en seguirà dient la Lliga.



UNA TRAMOIA

Les hàbils decrepitats de la Lliga

La recent assemblea de la Lliga ha tingut una evident utilitat. Serveix perquè tots aquells que esperaven un rejuveniment de la vetusta pecadora, es tinguin per desenganyats d'una vegada. I, entre ells, podem comptar, en lloc preferent, certs elements dintre la mateixa Lliga que no es volien resignar a l'anquillosi, que, per una ironia de la sort, havien provocat aquesta assemblea amb finalitats ben distintes del que ha tingut lloc.

Volien una assemblea i els han donat una llaties morals i polítiques que la feien ja l'any 1923 una força ineficax que només tenia una perspectiva de fugir l'anorreament: la vinguda del Directori; i per això l'ajudaren... tot i sortir-los, després, el tret per la culata...

Aquell esperit d'intolerància que els féu repellar l'any 1923 tots aquells que no es prestenaven a secundar el col·laboracionisme anti-català i suïcida dels prohoms lligaires, disposats a deixar-se posar tota mena de casques sense garantia ni compensació, és el



La taula presidencial de l'assemblea de la Lliga

assemblea. Només que, mitjançant hàbils maniobres, els vells polítics han esterilitzat el virus renovellador dels joves. Tanta de pompa i tant de soroll, per canviar un trist article dels estatuts del partit i reformar el nom de l'entitat, no s'expliquen sinó com una vasta mistificació de quatre candorosos turbulents. Amb la seva prosa ampullosa i entonada *La Veu* ha proclamat la vitalitat del partit. Més exacte hauria estat el mot de supervivència; és a dir, la resistència a morir-se de moltes coses que ja no tenen cap raó de viure i encara van tirant.

Llevat d'aquesta facècia, l'acte de la Lliga, ponderat per trompes i tabals reclamístics, només ofereix d'interessant que l'operació quirúrgica que ha sofert la joventut del partit. És sabut que era el baluard dels descontents i el veritable camp de batalla d'aquest litigi intern camuflat d'assemblea.

D'allí, de la joventut, podia venir una empenya, una escissió; totes les joventuts — àdhuc la de la Lliga — tenen un instint renovador. De tant en tant obren la finestra... i això faria agafar més d'un cadarn al senyor Duran i Ventosa. Calia ofegar la Joventut a tota costa.

Així ho han fet. De moment, cap soci de la Joventut no podrà tenir més de vint-i-cinc anys. A vint-i-cinc anys comença la senectut entre els lligaires.

Però no n'hi havia prou. Aquesta Joventut una mica escudada podria, malgrat tot, plantar cara. Mal perniciós, per bé que no sense remei, pel que es veu. Car aquest jovent, en elegir els càrrecs de la seva junta, haurà de cedir el lloc de la presidència al president de la Lliga. Aquest, sempre que li vindrà bé, aplicarà un correctiu a qui no faci prou bondat. I no fer bondat, segons la disciplina lliguesca, vol dir voler renovellar. És a dir que la Joventut estarà sotmesa a la tutela d'un bon senyor que ella no haurà elegit i que, no obstant, la manarà. Tindrà, com un orfe menor d'edat, el seu «tiet», ara pare-pedaç, ara rondinaire. Procediment ben poc democràtic, a fe!... Potser és per això que diuen que ingressarà dins la Lliga certa Unió Democràtica constituïda d'ex-joves un dia poc obediènts i avui peneditis i perdonats, a condició que prometin no tornar-hi mai més.

Quin sentit polític pot adquirir una joventut tan lligada a les falduilles de la mare... política? Nosaltrés, més que una joventut, aquest aplec de menors d'edat, segons el dret català, sense dret a opinar ni a tenir president propi, ens sembla un noviciat.

Heus aquí l'única gran reforma de la Lliga... d'un to d'antidemocràcia vergonyant i precaucionista.

No; per aquest camí no s'esmenen els errors del 12 d'abril, ni del 13 de setembre i del juliol de l'any 17. La Lliga continua vivint d'esquena a la història.

Dintre el joc normal de les forces polítiques del país, potser és un mal que un partit que, degudament renovat, podia servir per reorganitzar les dretes catalanes dintre la República i portar-les per camins que, algun dia, servissin per col·laborar a la normalitat del nostre panorama polític, deixi perdre's una ocasió preciosa.

Car la persistència de tots els personatges de sempre a la testa del partit i l'exclusió sistemàtica dels valors joves és una presumpció que la Lliga recuarà dins les ma-

que fa que avui, encara, és elements joves i evolutius es vegin posats en l'alternativa d'anul·lar-se o sortir del partit.

Però tenim el dubte si els nostres costums polítics han sofert una transformació prou acusada perquè la Lliga tingui de canviar les seves directives. És possible que els gats vells de la Lliga, encara que en els darrers deu anys no n'han encertada cap, hi sentin de nas i hagin endevinat que, després del trasbals de dos canvis de règim, torna altre cop el seu bon temps.

No voldríem assegurar res perquè és sempre molt arriscat parlar del futur, però tal com s'ha descabdellat la política de les esquerres catalanes i tal com el poble l'ha seguida, té molt sovint un regust de cosa rànica o revellida que fa tèmper que la tossuderia dels antics i permanents directors de la Lliga, en voler barrar el pas als joves del partit, no sigui tan desencertada com creiem. Si ha renaçut en la massa del poble el vell esperit de l'època heroica de la Lliga, no té res d'estrany que els homes que l'han guiada des d'aleshores vulguin provar si amb els procediments de sempre poden assolir nous èxits.

Ens fa l'efecte que la sort d'aquesta prova depèn més de nosaltres, els republicans del catalanisme, que no pas dels tramoiats de l'assemblea de la Lliga. Mentre estem badant, sense donar-nos compte del que representa el fet desconcertant que la inquietud dels joves s'hagi manifestat amb més vigòria en els partits de dreta que en els nostres, ens podem trobar el pitjor dia que la Lliga ens hagi deixat de fer riure i se n'hagi endut fins el símbol de la unitat sentimental de Catalunya.

De Dijous — a Dijous

El primer Congrés Municipalista Català

Organitzat per la Federació de Municipis Catalans, s'ha celebrat a Barcelona, els dies 2, 3, 4 i 5 del corrent, el primer Congrés Municipalista Català.

La cosa no és d'aquelles que cridin fortament l'atenció del gros públic, però això no vol dir que deixi de tenir el seu interès.

No és aquest el lloc indicat per a fer una exposició de les ponències posades a deliberació, ni tan sols de les conclusions aprovades en l'esmentat Congrés. Amb més o menys extensió, la premsa diària ha donat les ressenyes de les tasques dutes a terme aquells quatre dies. El que pertoca remarcar és el senyal de vitalitat i de ganes de contribuir amb la màxima eficiència a l'estructuració de la Catalunya nova, demostrades pels congressistes.

Des del primer moment, des de les primeres discussions, ja es va poder veure el to que tindria el Congrés, i les ganes autèntiques de fer alguna cosa positiva que animaven la majoria dels congressistes.

Diem la majoria perquè, al costat dels congressistes partidaris d'una nova orientació de les tasques municipals, amb majors llibertats i consegüentment amb majors responsabilitats també, no deixaven d'existir els rutinaris, memores de les responsabilitats que dona una major llibertat, o bé esporuguits de pensar que les tendències liberals de la majoria eren contràries als interessos més o menys caquescos que encara són tan poderosos en gran nombre de pobles.

Els que no participàvem de l'engrescament de la discussió, poguérem adonar-nos ben bé de com segueix encara en peu, en molts llocs, aquesta situació: d'una banda, el poble, indiferent o rondinant; de l'altra, uns quants que des de l'Ajuntament remenen les civeres, com es diu vulgarment.

Les discussions foren, vivíssimes sobre alguns punts, no sols per debatre-s'hi interessos, sinó pel fet d'haver admès la Federació, ponències i temes presentats per tota mena de persones relacionades amb l'administració municipal.

Malgrat el to d'algunes discussions, malgrat alguns incidents d'aquells que no consisten en les acles ni en les ressenyes, cal felicitar-se de la feina duta a terme per aquest primer Congrés Municipalista. La manca de costums diguem-ne parlamentaris explica aquestes coses, destinades a desaparèixer a compàs de l'alçament del nivell de la cultura política general.

Es sobretot encoratjador que en aquests moments tan feixucs de responsabilitat per tots els que, en major o menor grau, tenen algun càrrec, els municipis catalans hagin comprès que a ells també els pertocava exercir alguna funció no tan passiva com les que fins ara, en termes generals, han exercit.

I encara és més confortant pensar que aquest desveïllament de la consciència dels encarregats de l'administració dels pobles, no té lloc d'una manera aïllada, sinó amb ganes de col·laboració de tots amb miras a un fi comú.

Des d'aquestes pàgines s'ha dit diverses vegades que Catalunya no era tan sols Barcelona, veritat tan evident que no cal demostrar, però que en la pràctica no apareixia així, perquè si d'una banda Barcelona semblava absorbir-ho tot, d'altra banda la majoria de les poblacions catalanes semblaven massa disposades a no comptar per res, a seguir vegetant sense demostrar cap aspiració gaire marcada a participar en la vida col·lectiva del país.

En aquesta hora de donar contingut a l'autonomia i de refer un poble, felicitem-nos que els representants elegits democràticament per cada població vulguin pendre part a l'obra reconstructiva, acceptant-ne els treballs i les responsabilitats. — J. M.

MIRADOR INDISCRET

El castellà al ministeri d'Hisenda

No és descobrir cap secret dir que el senyor Carner parla un castellà molt del Penès. Aquí mateix s'ha reportat alguna indiscreció sobre el castellà que parla el ministre d'Hisenda — i que ara sembla que ja s'ha encomanat als seus subordinats del Ministeri.

Dissabte al matí hom va telefonar al Ministeri des de la Secretaria de la Presidència de la Generalitat, preguntant per l'estat de salut del senyor Carner, lleugerament agripat.

—Me hacen preguntar—deien a un cap de telèfon—para ver si el señor Carner se encuentra más bien.

—Está mejor—respongueren a l'altre cap de fil—, pero aún hace lecho.

Una veu femenina va interrompre:

—Ya pueden ustedes hablar en catalán.

El laïcisme ben entès

Ha estat molt comentat que el dia de la Candelera vaguessin, a la tarda, les oficines de la Generalitat.

—La festa de la Candelera—explicava un de l'avantguarda de l'Esquerra Republicana—fins i tot ha estat suprimida per Roma. No és festa de precepte. I l'Esquerra ha de celebrar-la?

—Es que voldríem que l'Esquerra acceptés l'autoritat del Papa?—saltà un altre membre de la Comarca del Partit.

El somni del Sr. Lluhi

El senyor Lluhi i Vallescà, durant els quinze dies de president del Consell Executiu, s'havia instal·lat com un rei, en el Palau de la Generalitat.

Arreconà el secretari de la Presidència, senyor Alavedra, a la Casa dels Canonges, en el petit despatx que fins aleshores havia servit perquè el senyor Ferreres i Duran hi tingués la secretaria d'Agricultura.

S'hi arribava per unes escales molt estretes. La porta quasi quedava amagada en un recó d'un replà. Allí — en una sala que ja es començava a habilitar — el President Macià havia de rebre les visites.

En canvi, el senyor Lluhi s'havia instal·lat en les espaioses sales del Palau de la Generalitat, sota els retrats de Pau Claris i Prat de la Riba. Complint ordres de Lluhi i Vallescà, hom va recórrer tota la casa i es va habilitar el despatx del senyor Lluhi amb els mobles millors: la taula del despatx del senyor President per al senyor Lluhi, la del jubilat secretari general, senyor Vega, per al seu secretari particular... Lluhi i Vallescà ocupava els quatre despatxos de la Presidència de la Generalitat.

Però tot això no va ésser sinó un somni... sota els retrats de Pau Claris i de Prat de la Riba.

A adquirir experiència

Passat aquest somni de quinze dies, el senyor Lluhi sembla que tornarà a l'Ajuntament de Barcelona, a cobrir la vacant d'Ernest Ventós.

Aquesta notícia no ha estat confirmada encara. Potser no passa d'ésser un de tants rumors.

No obstant, dintre l'Esquerra, algú troba que el retorn de Lluhi a l'Ajuntament podria ésser una solució. Lluhi podria adquirir experiència, com a cap de majoria, creuant els seus discursos amb els senyors Pellicena i Camacho, Ulled i Santamaria.

Un embús

La Comissió de Constitució es troba encallada, ja fa quinze dies, en l'article 26 de l'avant-projecte redactat pel govern Lluhi: delegació de les funcions executives del President de la Generalitat.

Aquesta qüestió, que va motivar la dimissió de Lluhi, Xirau, Comes i Terradellas,

també va provocar la dimissió de Joan Casanelles, que actuava de president de la Comissió.

Va ésser substituït per Joan Casanoves, l'apatia del qual ja comença a ésser famosa. Sembla que Joan Casanoves aspirava, però, a ésser conseller de Treball, quan la darrera crisi del Govern de la Generalitat.

Sota la presidència de Casanoves la Comissió de Constitució no s'ha reunit sinó una vegada. Qüestions insolubles? Desacord de la majoria? Apatia de la presidència?

Qui sap! Però el cert és que el Directori de l'Esquerra ja es comença de penedir de no haver fet diputat el senyor Vachier. Seria insubstituïble en les presidències de comissions. Del senyor Vachier és la frase:

—Joan Casanoves sembla que viatja a cavall d'una màquina d'aixafar grava. No arriba mai a l'hora!

Conferències en vers

Pablo Sáenz de Barés, que és un senyor procedent de la U. P. i d'aquell diari gai-rebé mensual que es deia *Gaceta de Cataluña*, va donar la setmana passada una conferència a la Sala Mozart. Això, naturalment, no té res de particular. L'interès consisteix només en el fet que el conferenciant va expressar-se en vers. Uns versos que, segons un dels assistents a l'acte, eren coixos. Però no hi fa res; això no arriba a destruir l'originalitat del senyor Sáenz de Barés.

El senyor Sáenz de Barés parlà de *Demo... demo... democracia* (ací féu un joc de paraules molt escaiat amb *demo... demo... demonio*), del Jurat, de la *casaca del marqués*, de la *república de los animales*, del divorci, de la raó del que més chilla, del gat filòsof, etc. etc. etc. ExceHí, però, en parlar

del *enchufismo imperante*, que avança a pasos de gigante.

Sobre aquest punt el conferenciant encertà a dir coses molt interessants. Segons ell, els polítics actuals d'Espanya són tots, sense excepció, uns enxufistes indecents. I ultra això, ja ho sabem, uns sectaris. Què mereixen? Compassió; una compassió il·limitada. Viuen arran de terra en un oblit absolut de Déu.

Què saben ells del bon, del sant enxufisme! I, elevant els ulls, obrint els braços, el senyor Sáenz de Barés féu, a continuació, un inspirat panegíric dels catòlics militants, als quals no els interessaven més que els enxufs del cel ni cerquen altra cosa que ascendir en l'escalafó de la benaventurança eterna.

El conferenciant fou molt aplaudit i, àdhuc, força rigut.

L'Apostolat de l'Oració fa broma

La segona quinzena de gener, coincidint amb el rastre que van deixar els passats disturbis extremistes, l'Apostolat de l'Oració es permeté de fer una facècia, que per bé que ignorada quasi de tothom, no deixa d'ésser una facècia. Com de costum, repartí els fullets mensuals i recaptà la voluntat, també mensual, dels que contribuïen a sostenir l'Apostolat. Però encara féu més: repartí altres fullets de propaganda catòlica.

D'aquests era una *Hoja catequística semanal*, i entre indicacions de caràcter religiós publicava un apartat del qual extreiem aquest fragment: «Parece que por fin las personas amantes del orden y de la verdadera justicia y libertad, se van uniendo para dar la batalla contra los que, con el pretexto de la república, que ninguna falta nos hace, lo que en verdad pretenden es traernos la tiranía de los Soviets rusos.»

Encara deia més: «La prensa extranjera, con sorprendente unanimidad, muestra su simpatía hacia nuestro monarca y sus defensores, y su aversión hacia los revolucionarios.»

Unió d'elements per a donar la batalla... Simpatia dels estrangers envers el monarca... Realment, són perspectives ben falagüeres per al cavernícola. Però... el full de referència repartit el mes de gener d'enguany era datat a Saragossa, el 5 d'abril de 1931.

Ben mirat, ja estan de broma aquests de l'Apostolat de l'Oració!

Pa i formatge

L'estrena d'*El Talismán* a la nostra ciutat ens ha fet recordar una anècdota, potser inèdita, del plorat mestre Vives.

Assajaven una obra a Novetats i algun músic no anava prou a l'hora.

—Senyors, senyors! — interrompé, cridant, el mestre —. Tinguin sempre present que una P a les solfes vol dir piano i que una F vol dir forte. Els ho recordo perquè em fa l'efecte que hi ha entre vostès qui es creu que aquestes dues lletres signifiquen pa i formatge!

Avis als novel·listes

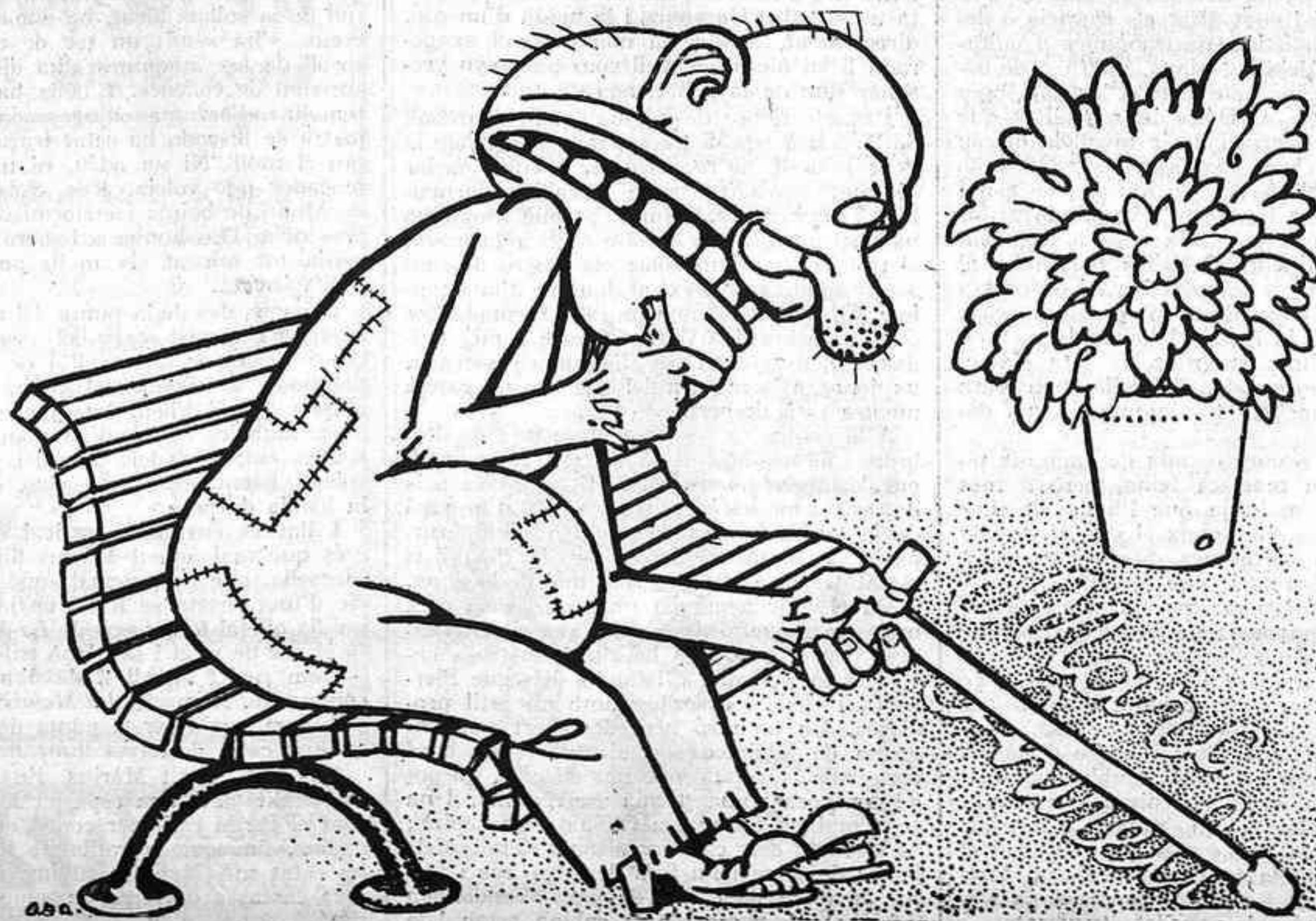
A *La Vanguardia* ha aparegut aquest anunci, que val la pena de publicar sense passar per l'administració:

«Vendo original de novela inédita, pudiendo el comprador figurar como autor. Escribir 8779, Vergara, 11, anuncios.»

Febleses

Molts dels nostres regidors, d'allò més democràtics, no s'han sabut estar del luxe que representa tenir al seu servei un parell de guàrdies urbans.

Es per aquest motiu que en llocs molt estratègics de la ciutat no hi ha cap guàrdia per regularitzar el tràfic o simplement per vigilar; hi ha regidors que necessiten donar-se importància i no hi ha res que en doni tanta com tenir al seu servei un home d'uni-forme.



—Pues, señor...

ELS MOLLS DEL CARBÓ

El "steamer" carboner i el seu capità

Ha arribat un cargo. Ha atracat al moll de la Costa Llevant. La seva carcassa apeadada i plena de llàgrimes de verdet i de rovell, tot just sura per damunt del nivell de l'empedrat. La seva entranya va farcida de brasa combustíble. La seva bandera és noruega i a l'extrem de la popa porta un nom que barreja en el llenguatge gruiúut i grífic de la gent que descarrega carbó sona com un reneç inèdit i refinat. La xemeieja encara fuma... Una pau d'ensopim l'envaix tot, de punta a punta. A dalt del pont

bar, concorregut per llops de mar i dones d'aspecte nòrdic i desarrapats que prenen l'aperitiu i aspiren a cicerone d'algun suec que necessiti companyia a través d'algun meu-ble, és el lloc on tots els capitans que no siguin del país descansen el primer duro i prenen el primer brandy de l'estada. L'home de mar, si és capità, porta uns papiers a la butxaca amb el nom i direcció del consignatari de la Via Laietana o del Passeig de Colom, i sortint de la Cava Universal hi dirigirà els seus passos, prèvia l'o-

seus ays dolorosos el començaran a sorpendre i a desorientar i al mateix temps el vi de la dolçor d'arrop i cos de goma aràbiga se li barrejarà lentament amb l'alcohol sec i variat que ja farà estona que es refina entre els budells i l'estómac del capità afalagat. Es llavors que la fermentació i la bullida no es faran esperar gaire. Quan el capità començarà a pegar cops de puny damunt la taula com un viking encabritat, voldrà treure's l'americana i s'empassarà llumins encesos en una demostració de faquirisme gratuít davant la concurrència torrada, aleshores es podrà començar a pensar que el tòxic d'aquells aís esgarrifosos, d'aquells cops de taló sobre l'entaulat que us ressonen a l'encéfal i el Solera oliós barrejat amb l'esperit de vi, hauran fet la seva feina i que el capità ja en té prou. Aleshores no resta més que acompanyar-lo fins al bell mig de la Rambla, orientar-lo de cara a Colom i dar-li una petita empena inicial-dora d'una zig-zaga de tanta envergadura que el carrer li serà estret.

CONTRALLUM

Quan la feina s'ha acabat, els molts de carbó prenen un aire extenuat de forces esgotades que li donen tot d'encant. En la tonalitat cendrosa del dia que se'n va, els vaixells semblen monstres adormits que hagin caigut en un parany després d'una gran encaixonada. Colles de capitans, homes, dones, infants, recullen encorbats, en un sac i amb una escombra de vimets, les despulles de carbó que poden quedar per terra. Aquells

L'APERITIU

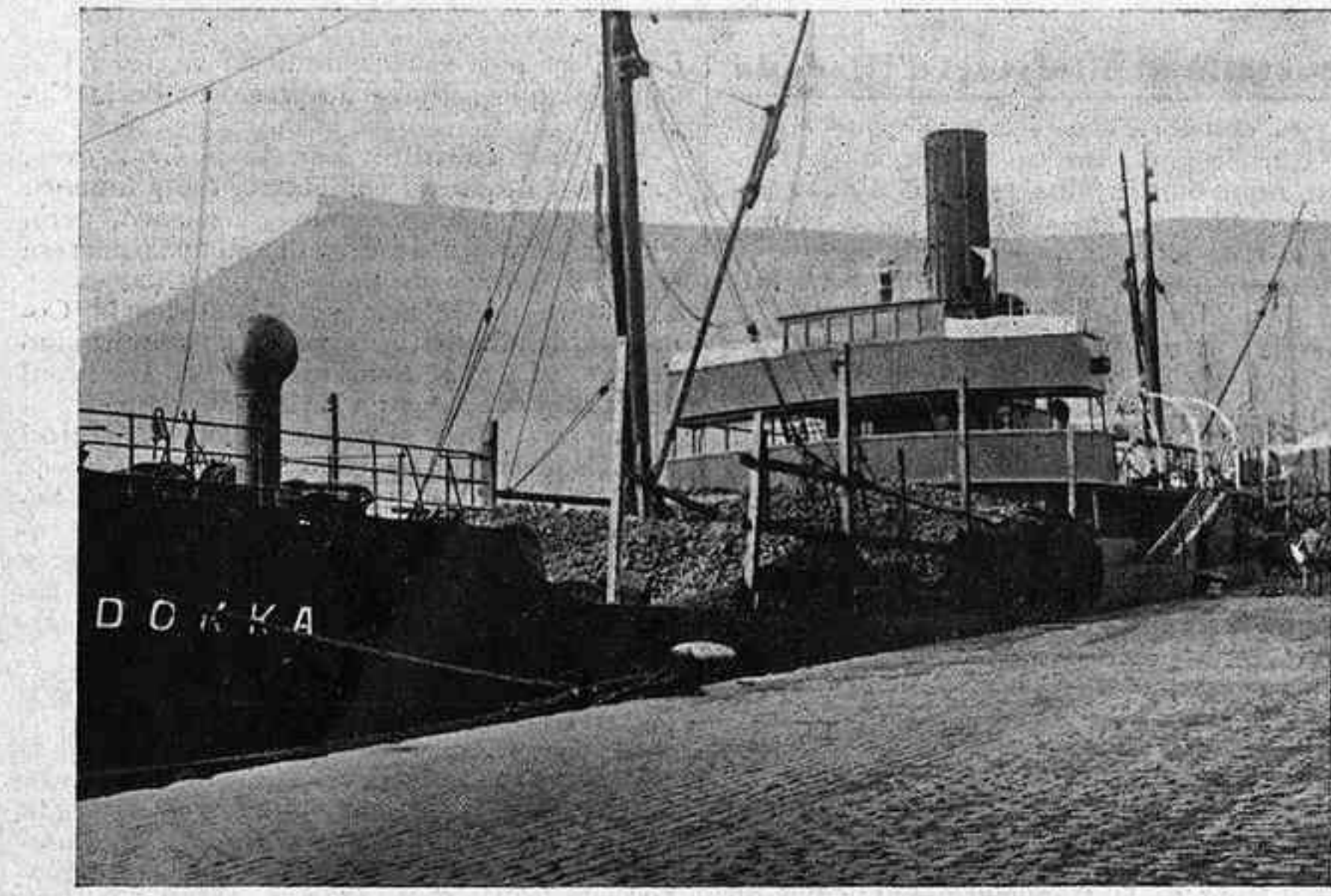
Carles Riba i el Premi Folguera. — Es queixen alguns estimats companys de lletres de crisi de lectors i de crisi d'atenció per part del públic. Es queixen també que la burocràcia es menja l'oci o el treball creadors, i qui diu la burocràcia diu el periodisme i altres tares extenuants i sòrdides, producte del tristíssim progrés material que vivim. Es donen conferències, s'obren enquestes — ara mateix he rebut una d'aquestes enquestes formulada per l'Ocell de Paper —, tothom diu que el públic no està per literatura, ni per coses desinteressades i espirituals, que la política s'ho empassa tot, que la gent només nodreix els ulls amb la picabaralla dels ambiciosos i dels estomacals tasta-pastes sublins de la vida pública. Jo dic simplement que no hi ha tal crisi, ni tal haça ni tal barraca. Que si el públic només s'interessa amb les anècdotes estripades i espectaculars, pitjor per a ell; ja se'n cansarà un dia o altre. Jo crec, simplement, que mentre a la Generalitat hi ha crisi, i tots els grans polítics, els polítics i els polítics treuen fum pel nas, passen la mà, roma, fan volar l'estel o fan jocs de mans al voltant de la cua d'un gos o en les explosions retòriques d'una assemblea, a Catalunya passen coses importantíssimes, coses de gran qualitat i de gran categoria; si el públic no se'n adona, torna a dir que pitjor per a ell; jo tinc la sort d'adonar-me'n, i em consideraria el més tronat dels criminals si no fes constar aquestes coses, i si des de la meua modestíssima esfera no intentés obrir una mica els ulls del públic.



Un nostramo de color

Una d'aquestes coses importants i de gran categoria és la traducció de les tragèdies d'Esquil, obra mestra de Carles Riba, que ha començat a publicar la Fundació Bernat Metge. Ja sé que a'gun personatge d'aquests que ara escriuen en els diaris, personatge sortit de les clauverques que potser es pensa tocar amb el dit al cel, dirà en llegir aquestes notes meves: «Ves amb que surt ara aquest benefici! Que se'n ens dona a nosaltres d'Esquil! i les seves tragèdies!» Però que consti, jo no escric mai per cap d'aquests personatges, als quals la lamentable inconsciència del país ha donat belligerança. Jo afirmo que la traducció que ha fet Carles Riba d'Esquil representa un dels brillants més considerables de la corona de la nostra cultura. Fa dies que jo tenia ganes de parlar d'aquesta traducció, en la qual Carles Riba ha sabut donar tots els esgarips autèntics, tota l'arquitectura flamejant i tota la tensió nerviosa d'un dels poemes més bruts i més elegants que han existit al món. Carles Riba m'ha revelat a mi, tristíssim ignorant de la llengua grega, un Esquil nou, un Esquil amb una grandesa i una profunditat insospitades.

Hi ha capitans que no tenen tanta sort. Aquests s'han de fer la broma sols. El capità que va sol baixa del cargo entre vuit i nou del vespre, quan ja fa estona que la feina s'ha acabat i ha menjat alguna cosa. Travessa el moll de Ponent, segueix el de Sant Bertran, passa pel davant de la Duana fins a la pedra de toc: Colom. Llavors, orientat, puja xano-xano cap amunt i les llumines del barri de Santa Madrona l'atreuen com una papallona encesa per la llum incandescent. Per ell com per l'altre, Espanya serà Barcelona i Barcelona seran els Drassanes i «The Red Lion» o «La Criolla», on ha conegut una dona de pell bruna que l'ha fet seguir fins a una cambra miserable.



Ha arribat un cargo

es descobreix la silueta del capità que ha acabat la seva feina i recolzat a la barana mira cap al cim de Montjuïc. Un grinyol de cadenes es barreja amb el soroll d'un sofregit i manegar de paelles que surt de la cuina oberta... El remolí provocat per un gegant italià en partença, el remou una o dues vegades com si l'hagués despertat. Tot seguit reprèn la immobilitat d'un monstre en el descans...

orientació del cambrer... Després, sortint de casa el representant de l'armador, amb uns quants bitllets del Banc d'Espanya a la cartera, donarà un tomb per les Rambles sense passar del Pla de l'Os i se'n tornarà cap al steamer a esperar la nit que vingui.

sacs, portats aís vessants de darrera del Castell de Montjuïc, formaran una estiba de pols combustible que després compraran els safaregers dels suburbis per un preu irrisori i n'obdran bon rendiment. Després, quan la nit ha envaït els molts de pte, les ombres de les carcasses de ferraïlla a mig buidar projectades sobre terra es confonen amb la pedra del moll negre. Tot és fosc. Es l'hora que dalt dels vaixells carboners es senten els passos del capità que dona l'última ullada a la coberta i que se'n va a la seva cabina a posar-se el coll planxat que li ve ample... Es l'hora que els gossos dels niagatzems, a la més petita remor, lladren... I, que, arrambats a la fosc de les tanques de fusta, tot donant cops al mur amb la mà estesa, els invertits passen...

LA XUCRUTA EN COMÚ I LA CABINA

Si el capità sent la democràcia ben entesa i li agrada alternar amb la tripulació, no es farà pregar per assegurar-se als voltants d'una cassola, de les dimensions d'un pneumàtic regular, on la seva gent fa la menja embolcallada en un fort baf de col lullida i fermentada: la xucruta.

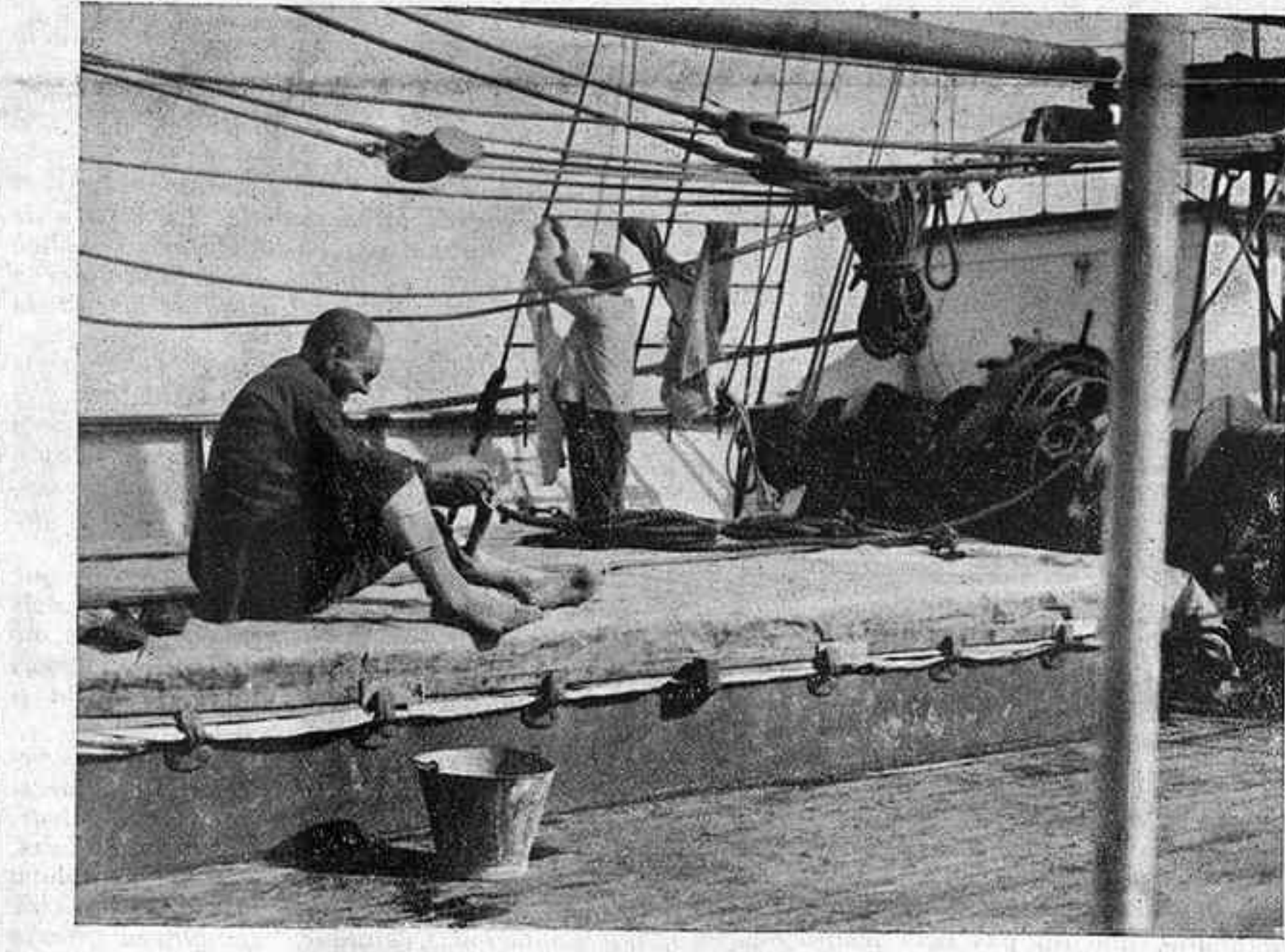
Després que un vaixell ha tirat les escaletes, rep la visita gairebé protocol·lària pel que té d'irremissible de dues gitanesses catalanitzades en el nostre barri de Sans, exuberants de volum i pell, cabell negríssim i abundós, amb un «moño» pintoresc que els arriba a mitja esquena. Si heu donat un volt pel port en el curs d'un matí o d'una tarda de qualsevol dia feiner, ja sabreu de qui us parlem, car és difícil no trobar-les i ben fàcil remarcar-les. Cada dia fan el port, de l'Escullera a l'Aeronàutica, i vaixell nou que ha arribat, les gitanes ja hi són dalt. Fresques, apetitoses i descarades, un gran fardell sota el braç, pugen per l'escallera com si fossin a casa seva. Un cop dalt, obren el fardell i ofereixen a la tripulació mitjons, mocadors i samarretes i algun rellotge escadusser. Si el capità és un bon viuant i és d'aquells homes que la vista d'una pell de dona li fa venir palpitations, no li passarà desapercibuda la matinera visita i sentirà imperiosos desigs d'examinar les samarretes, i per tal d'examinar-les millor, farà passar una gitana i el corresponent fardell a la seva cabina particular i no s'oblidarà mai de tancar la porta. Al cap d'una estoneta sortiran, ella sempre amb el fardell sota l'axella i ell un xic congestionat encenent una cigarreta. I ni ella explicarà el que ha venut ni ell el que li ha comprat. Això no interessa pas als altres.

Quan el borinot de la crisi no havia encara festejat el comerç de casa nostra, tota casa consignatària amb un xic d'organització i coneixement de l'ofici, comptava amb un empleat que a l'arribada d'un navili s'encarregava de passejar el capità i de convidar-lo a un sopar la primera nit de l'estada. Amb el capità d'un vaixell de transport de mercaderia convé sempre estar-hi bé. Si el consignatari el té content, no tindrà massa pressa a cobrar al primer jorn, ni a anarse'n massa just en l'últim dia de la planxa o temps de la descàrrega, per si un cas hi ha retard, i sobretot explicarà als armadors la moderníssima organització americana i gran importància comercial de la firma consignatària i els contarà una imaginada grandiositat de les seves oficines instal·lades en un d'aquells esquixtos de granatúvols de la Via Laietana, amb un retolàs penjat al balcó, on a sota del nom de lletres d'aurades, es fa saber el capital de tres milions de pessetes, encara que malgrat l'escandalós seguici de sis zeros a dintre es passi la maroma i a la caixa hi hagi un eixut d'aquells que amenacen ruina. La solvència, serietat i gratacels, augmentats de volum i multiplicats per l'agraïment de tot l'esperit de vi que li hauran fet beure, deixaran el bon nom de la casa en vies de nous negocis.

La cassola dumunt les planxes de coberta i els homes asseguts a terra amb les cames ben creuades, el capità els presideix. A la mà dreta, empuyant-la amb energia i aire solemniat, tenen una costella fumada, d'un porc de la Boqueria que passà a millor vida i que es fon a queixalades. Amb la mà esquerra i sense més utilitat que els seus dits,

Després, el capità, que és un tipus d'home baix com estatura i de forta complexió, amb alguna cosa de gripau i de botlegger i també de peixater, s'afaitarà i ens ensenyarà un clatell torrat ple de sacsons del gruix d'una salsetxa i arrugues molt endinsades, mentre es renta ben bé la cara abocat dintre d'una palangana que llueix uns grans pelats. Seguidament es posarà unes sabatasses de color torrat i de sola molt gruixuda i un vestit blau fosc que ha dormit dintre d'un armari des de l'últim port d'escala o de sortida i es decorarà el començament de la pitrera amb un coll planxat que no té llustre, d'una alçària demodada i que li vindrà també molt ample, i una corbata mecànica amb molles i disparador en la instal·lació de la qual no podrà gaire temps. Aleshores, ben disposit, baixarà l'escala estreta i se'n anirà cap a ciutat...

El rol especialíssim de la persona encarregada d'aquesta feina requeria un home solter, aficionat a beure fort i no tenir gaires manies quan fos qüestionat d'anar al lit molt tard, a part de parlar anglès i alguna altra llengua viva. La casa hi destinava, cada nit que el passeig era obligat, una quantitat suficient per poder anar bevent fins a la matinada. Era un càrrec agrós, envejat i que s'enyorava. Això no vol dir que ara no es faci, però abans ho feien tots i ara, tanmateix, són ben escassos els consignataris que poden ésser generosos i als quals sobrin els bitllets.



L'hora de la toaleta a bord

Aquest rol de passejador de capitans s'assembla molt a aquell d'assessor privat que la República Francesa posa a la disposició del rei de Tunís, d'un peix gros de l'Àfganistan i de tots aquells personatges exòtics i prínceps de països llunyanos que arriben a París, via Marsella, embolicats amb un llençol i voltat el cap amb una tovallola que ells en diuen el turban. Duen el l'ex-de de Pèrsia, quan en els seus bons temps visitava la capital de França, anava tan engrescat que calgué posar-n'hi dos, dia i nit, que es rellevaven.

Passada l'hora de migdia, quan el treball de la descàrrega de carbó, independent de la gent de bord, ha recomençat, si voleu parlar al capità us adreçaran a la cabina particular. Trucareu i serà inútil perquè ningú no us respondrà. Si us decidiu a obrir la porta, el trobareu adormit sobre els braços descansats a manera de coixí al damunt d'una taula. Davant d'ell, una muralla formada per dues ampolles de «White Horse» a mig buidar i tot de gots tacats d'escuma ressecada, us donaran la mesura del que beu un capità mentre està despert.

L'HOME DE MAR QUÈ DESEMBARCA
Quan un capità o un nostramo foraster arriba a la Porta de la Pau, el primer que li atrau l'ull és un retol de l'exchange que veu en un recó, i cap allà es dirigeix. Moneda canviada, surt de la casa de canvi mirant-se-la en el pamell de la mà estesa. Generalment sortint d'aquesta feina no desaprofita mai l'ocasió d'apagar la seva set en la terrassa de vidrieres del Bar Cava Universal, situat a tall de germà siamès, costat per costat, de l'exchange que hem citat. Aquest

Aquells assessors privats no tenien altra obligació que de fer accessibles amb la màxima discreció i comoditat els capricis o desigs eròtics, artístics, gastronòmics o culturals a l'hoste de sang blava, negra o de color de suc de pipa, que diria el llorejat Josep Maria de Sagarra. Dona la casualitat que els hostes del llençol i de la tovallola al cap han demanat ben poquíssimes vegades de visitar una biblioteca o un museu; en canvi l'assessor privat ha hagut d'acompanyar-los tots — sobre prec —, cada vegada que han vingut al continent, al Folies Bergère o al Casino de París a primera hora i després a la sumptuosa i mundialment coneguda casa hospitalària de la rue de Chavanais, per on han passat altres magnats de tota classe, fins i tot e's destronats, d'aquells que encara no han «renunciado a ninguno de sus derechos».

A la cabina es respira l'atmosfera de desordre i de negligència constatable a tot arreu on s'estatgen homes sols. Hi ha molta pols de carbó i moltes coses trencaades. En un recó de la taula, formant cor amb un got brut, hi ha la maquineta d'afaitar, la pipa i el retrat del fill o filla i gairebé mai de la dona. En el mur hem vist un esquelet de peix molt gros que podria molt ben ésser l'espina conservada d'un bacallà monstruós caçat per un pescador d'Islandia dels que Pierre Loti ens va descriure amb un estil prodigiós. En un recó hem descobert una engruna de biblioteca on els llibres de bord apareixen barrejats amb uns elàstics, un pot de confitura i una gúmia marroquina. Una cosa mai no falta a la cabina d'un capità; és la carta dels cine mons amb detalls dels bancs de sorra i un fum de tabac ros i fortor de fusta podrida i de pipa abandonada del qual les parets de la cabina estan ben impregnades i n'escampen tota l'agror.

PARTENÇA

El cargo se'n va. Ahir nit s'acabà la feina i les bodegues quedaren buides. Es féu vapor i avui la sirena ha xisclat dues vegades. Sobre el pont un rellotge ha deixat sentir les sis. Es comença tot just a fer de dia. Sense remor ni grinyols, el vaixell es separa de l'empedrat de mica en mica, descrivint un quart de cercle. El capità en el seu lloc, el coll de la solapa alçat, ha donat uns ordres breus, s'ha sentit un toc de campana i el soroll de les màquines s'ha disparat en un enrenou de cadenes. L'hèlix ha aixecat uns remolins d'escuma enjogassada i el primer metre de liscada ha estat traçat. Ningú sobre el moll. Ni un adéu, ni un bes, ni un mocador que voleia. Res. Solament el gep de Montjuïc boirós i endormiscat fa acte de presència. Dos homes a bord pleguen una corda tot mirant els molts amb una gran indiferència...

ABRICS CONFECCIONATS
COM ELS DE MIDA
F. Vehils Vidal
7, Plaça Universitat, 7
Tall immillorable
Confecció superior
Classes extras
DES DE 75 Ptes. - 90 Ptes
125 Ptes. i 150 Ptes
PLOMES 16 Ptes. - 20 Ptes.
25 Ptes. i 30 Ptes.

CARBONI PERMANENTE

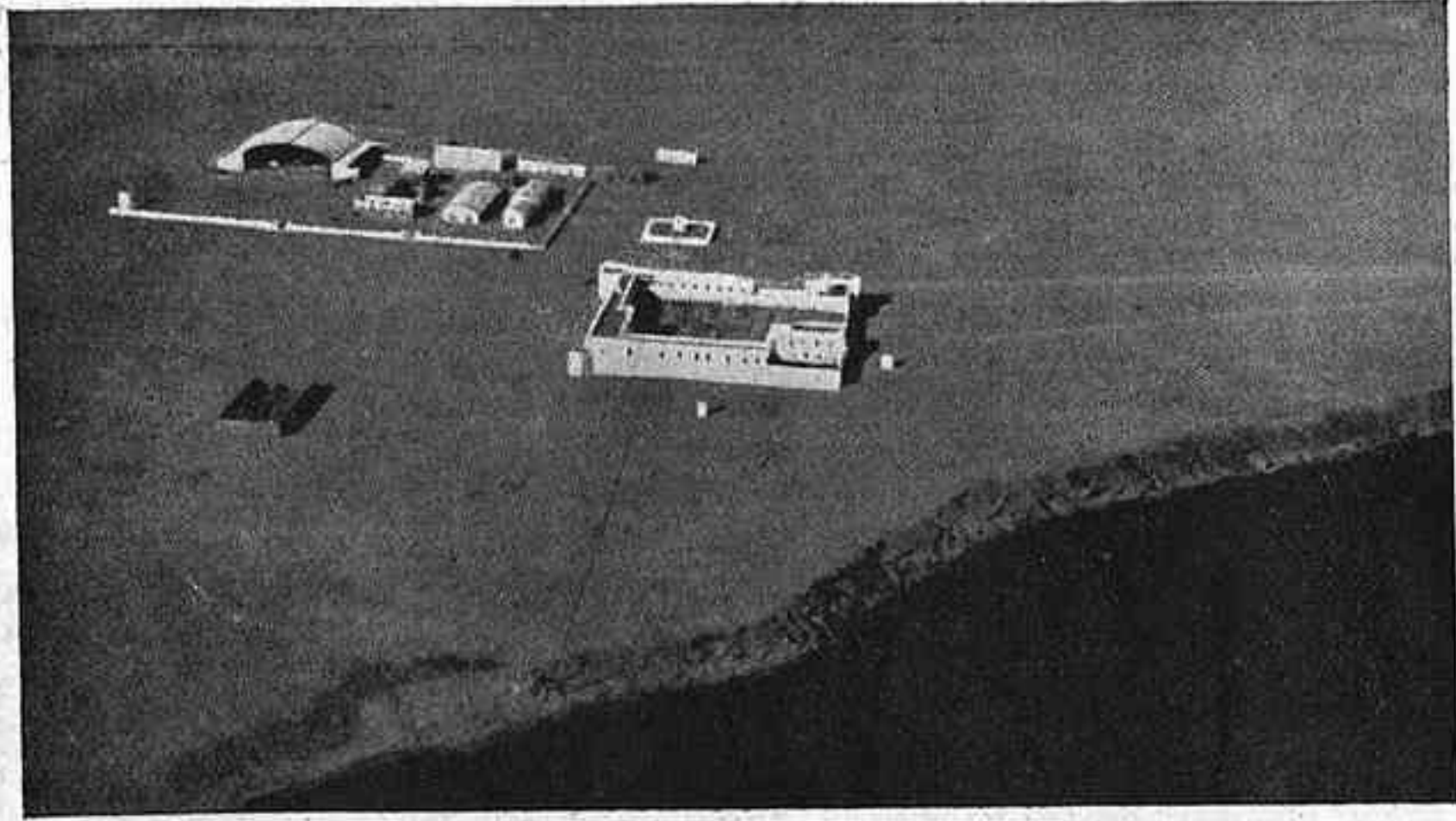
GUTENBERG, S. A.
Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i Utiltatge per les Arts Gràfiques
Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

UN PAÍS DEL QUAL ARA ES PARLA

La colònia de Rio de Oro

Amb ocasió de la guerra europea, hi hagué a Barcelona una penúria de bacallà. Carstia és sinònim d'encariment. El bacallà, com altres articles alimentaris, arribà a uns preus tan cars, que un dia les nostres dones pararen el treball de les fàbriques i circularen amunt i avall dels carrers per a protestar a grans crits davant de les autoritats de l'augment de les subsistències.

Com és natural, França, que en aquella època no havia ocupat el Marroc (pel contrari, ni tan sols havia obtingut un reconeixement del seu dret a ocupar-lo), ni la Mauritània, quan de fet el Senegal era una colònia molt llunyana i que el Sahara constituïa una taca francesa, com només per fer bonic en els mapes, no posà cap obstacle a l'establiment definitiu d'Espanya a Rio de Oro. Es més, l'encoratjà a fer-ho, perquè tenint en compte el veïnatge de les illes Canàries no li era agradós que fos una altra



Villa Cisneros. A la dreta, el fort; a l'esquerra, els hangars

el Municipi importés «bacallà de les Canàries». Cridà l'atenció que precisament un peix procedent de les latituds altes, també es criés a les zones tòrrides. Aviat s'acabà el misteri.

L'Emiliano havia sentit parlar del cherne, que és molt abundant i pesquen en gran quantitat les flotes canàries prop de casa seva; a la costa del desert conegut sarcàsticament per Rio de Oro, malgrat l'espectacle de tristesa i desolació que ofereix tot el litoral del Sahara.

Aquesta pseudo-colònia està de moda d'un temps ençà; fins fa poc només en tenien esment els viatgers que anant a Fernando Poo venien deturar-se per unes poques hores el transatlàntic davant de la punta de Villa Cisneros, on desembarcaven barrils d'aigua, algunes conserves i begudes per a la petita guarnició del fort i hom en parlava com d'una terra de maledicció i als soldats que els tojava anar-hi a fer servei per un temps relativament curt, els dies se'ls feien anys.

A sant de què, Espanya, que tant havia negligit el seu imperi colonial, havia sentit l'ansia d'establir-se en aquells tristes arenals, incapaces de produir-li res i només donar-li mals de cap? Doncs precisament per a la protecció i defensa d'un negoci pesquer de certa importància que havia triat, per a instal·lar-hi la punta Durford o sigui Villa Cisneros, envers la qual el canari León y Castillo, més tard marqués del Muni i una de les catstrofes més privilegiades que a un país li poden caure al damunt, hi tenia predilecció.

La política sahariana (sic) que inicià Espanya gràcies als treballs de l'Alhudi diplomàtic, va venir de la protecció de la pesca d'aquell bacallà negre fè del tròpic i que el nostre paladar va refusar.

Espanya va abandonar tots els seus drets a la Guinea Continental acontentant-se amb els 20,000 quilòmetres quadrats del Muni i una llarga extensió de desert, que sols a la costa fa més de mil quilòmetres de llargària amb un interior que va escalonadament dels 500 quilòmetres als 200 quilòmetres. Les riqueses que va rebre Espanya en aquelles divertides negociacions diplomàtiques són:

País totalment improductiu; escassísim d'aigua i de ramats; població a raó d'un habitant per cada deu quilòmetres quadrats. Ocupació predilecta i gairebé única de les tribus nòmades que s'hi refugiaren: el saqueig, la pirateria, l'emboscada i el tràfic d'esclaus.

En aquella època en la qual Espanya tenia uns quants milers de compatriotes i protegits a Tànger, Casablanca, Mazagan, Mogador (només per citar les ciutats del litoral marroquí) que estaven esperant que es decidís d'establir-s'hi, hom preferí entretenir-se amb la política del «Sahara espanyol». La diplomàcia espanyola es guanyà en el món una trista fama.

potència qualsevol que pogués establir una base naval en aquells indrets.

Espanya, una vegada reconeguda la seva sobirania sahariana i responent d'una manera perfecta a la seva tradició, ja no es recordà més de Rio de Oro, i es limità a mantenir el petit fort de Villa Cisneros per a la protecció de les pesqueries que hi ha establertes i a mantenir una amistosa cordialitat amb les tribus d'aquells entorns.

No recordo si és Saavedra que explica que perquè la comissió de Font i Sagú pogués anar a fer estudis geològics dins de l'interior, calgué negociar amb una colla de reis de tribus, els quals concediren llur plaçet i «protecció» mitjançant el cobrament d'una bona colla de duros. La sobirania espanyola a Rio de Oro es mantenia a base d'uns subsidis monetaris als caids influents.

Després de Villa Cisneros hom establí una altra pesqueria al sud del Cap Blanc, davant de Port-Etienne. Això féu que també s'hi trametés un petit destacament de tropes.

Finalment, fa pocs anys, hom decidí ocupar Cap Juby, al nord de Rio de Oro i davant per davant de l'illa de Fuerteventura. Cap Juby és el que podríem dir el veritable port d'entrada i sortida del Sahara i que amb el progrés constant de l'aviació i l'extensió de les línies aèries a Dakar, via Sud-Amèrica, ha pres una positiva importància, destinada a augmentar encara.

Cal fer remarcar que en els mil i tants quilòmetres de litoral espanyol al Sahara, no hi ha fars per a la navegació; no hi ha cartes marines de profunditats per a saber els ports d'accés o de refugi; els hangars dels aparells d'aviació a Cap Juby són de la companyia francesa. No hi ha cap mena de seguretat per als dissipats marins que queden embarrancats a la costa lluny de la vista dels soldats; no n'hi ha per als aviadors que travessen el país amb totes les precaucions (no admeten passatgers, van armats i porten un moro intérpret, per si cal negociar en cas d'aterratge forçós) que tinguin la desgràcia de caure i no aixecar el vol a temps. Els pirates del desert els fan presoners i els retenen per a negociar el rescat exigit. Negociacions que solen durar de dos a tres mesos pel cap baix.

La sobirania — no direm la civilització — d'Espanya fineix tot just on acaba el radi d'acció dels fusells. Això passa en el litoral, on tenim tres indrets en els quals Espanya dona senyals de vida. En l'interior, les coses es desenrotllen d'una manera molt pitjor; tant, que ja comencen a ésser tema de cròniques i informacions de la premsa francesa i sembla que, a més a més, han estat motiu d'iniciar-se negociacions diplomàtiques entre les dues Repúbliques.

Però ja ens hem estès prou.

E. M.

Iugoeslàvia

El tractat de Trianon creà, en 1919, la Iugoeslàvia sota el títol, d'aire federatiu, de regne dels serbo-croates i dels eslovens. Aquest Estat, al qual s'adheriren tots els eslaus del Sud, comprenia Sèrbia, una gran part de Macedònia, Bòsnia-Herzegovina, Montenegro, Dalmàcia, Croàcia, Eslovènia i Banat. Una llengua comuna, el serbo-croat, uní aquests pobles.

Amb tot, els croates usen l'alfabet llatí i els serbis l'escriptura ciríl·lica. Els croates, els eslovens i els dalmates són catòlics; els altres iugoeslaus són ortodoxos, amb grans illots islamites (a Bòsnia i a Macedònia sobretot).

D'ençà que Iugoeslàvia fou formada, la tendència centralista sèrbia dominà el govern. Era, naturalment, la tendència del rei Alexandre. El primer cap del govern fou un panserbi, el diputat Pasitch.

Després de l'assassinat del ministre Esteve Raditch (líder del partit camperol croata) i del seu germà, en una sessió parlamentària, per un nacionalista feixista serbi, Iugoeslàvia conegué una gran crisi política, agreujada per la crisi econòmica. El 6 de gener de 1929 el rei Alexandre decidí la dissolució del Parlament, l'anul·lació de la Constitució i la supressió de tots els partits polítics. Cridà a la presidència del Consell un dels seus amics íntims, el jove general Zivkovitch, apassionat paneslavista.

Fou la dictadura militar. L'inconvenient ben conegut de les dictadures militars és la dificultat de trobar diners. La finança nacional tanca la bossa, la finança internacional no obre pas la seva. I es comprèn; una dictadura pot ésser tombada i el govern successor no reconèixer els deutes del seu predecessor. En 1930 el rei i el seu ministre constataren que les caixes del tresor s'omplien molt malament. I apellaren al banc de França. El rei féu un viatge oficial. París li féu comprendre discretament que un règim parlamentari seria molt ben vist pel Parlament francès al qual es volien demanar diners.

El 3 de setembre de 1931, era proclamada una nova Constitució, seguida d'eleccions. Ara que cal saber com aquestes foren fetes. Com que els antics partits eren dissolts, no pogueren presentar candidatura, i, d'altra banda, cap nou partit no fou admès. En resultà que només es presentà una candidatura per circumscripció: la governamental. Sortí elegida pertot, en escriturini públic... amb un total enorme d'abstencions.

El Parlament de fantasia resultant posà furiosa l'oposició croata; els liberals serbis, força nombrosos, també es van pendre malament la cosa. I encara pitjor, els medis universitaris. L'obertura del Parlament coincidí amb la de curs a la Universitat, i hi hagueren manifestacions d'estudiants, que acabaren totes amb sang. La Universitat fou tancada, i a cada temptativa d'obertura, es reproduïren els a'darulls. Els estudiants també anaven a manifestar a les representacions del Teatre Nacional, cridant: «Prou drames socialistes! Volem teatre de tendències socials!»

El rei estava desbordat per la seva dictadura i els seus partidaris. Ja és sabut que és més còmode ficar-se en una dictadura que no pas sortir-se'n. El general Zivkovitch era cada dia més impopular i el rei decidí canviar-lo per Marinkovitch.

Però ni així semblen voler arreglar-se les coses. França segueix refusant nous crèdits a Iugoeslàvia. A més a més, Croàcia, Dalmàcia i Macedònia insisteixen cada vegada més en llurs reivindicacions. Sobretot entre els croates, s'ha exacerbat un sentiment separatista, capaç de fer esclatar una revolució qualsevol dia. És de Zagreb, capital de Croàcia, d'on sortirà el primer senyal.

La dictadura ha tingut per efecte la naixença d'un moviment nacionalista-feixista serbi, dirigit principalment contra Croàcia i totes les minores nacionals iugoeslaves. Aquests nacionalistes feixistes no dubten d'emprar l'acció directa. Han anat tan enllà, que ja no sostenen la dictadura ni el rei: els reprotxen l'abandonament del general Zivkovitch, la Constitució, el Parlament... L'extremisme d'aquests feixistes ha fet que els vells partits serbis, dissolts però latents, radical, democràtic i camperol, han abandonat les idees del centralisme serbi i s'han decidit per la causa federalista. És, en efecte, la solució federal l'única manera de salvar Iugoeslàvia, si el rei Alexandre té prou audàcia, havent fracassat en el seu esforç de «serbització» a la força, per implantar un règim federatiu.

Però potser ja és massa tard perquè el remei tingui alguna eficàcia. A hores d'ara ja hi ha prou símptomes precursors de la imminència de la bancarrota econòmica i de la revolució.

FRANCIS MILAN STUHEC

La passió política a Alemanya

A Alemanya, on la tensió política arriba als extrems més violents, la treva dels confidants no s'instituí implícitament, sinó que fou pactada, senyalant-se'n com a final el 31 de desembre. Immediatament, ja tingueren lloc uns quants assassinats polítics. A aquesta puntualitat fa referència el dibuix que acompanya aquestes ratlles.



—Espera't, encara falten cinc minuts. (Welt am Montag, Berlín)

LA SITUACIÓ INTERNACIONAL

Més difícil cada dia

La crisi que d'algun temps ençà, per diverses raons psicològiques i materials, treballava la Societat de les Nacions, s'ha agreujat sensiblement amb el canvi de govern — i qui sap si de règim — esdevingut a Alemanya. Els que des de bon principi hem defensat la institució ginebrina, no podem constatar-ho sinó amb amargor.

La palesa impotència de l'organisme eminentment antibèl·lic per a evitar conflictes entre els Estats que en formen part, no podia deixar de tenir una seriosa repercussió sobre

ningú, si la impulsivitat de Hitler no ens fes preveure algun d'aquells fets consumats de què parla Stresemann en les seves Memòries com de coses fàcils de verificar-se. L'anexió d'Àustria a Alemanya, per exemple, una invasió de camises brunes o de cascos d'acer, avui fraternitzant, a Pomerània, són coses que es poden produir d'un moment a l'altre, amb la inevitable tragèdia que cada u pot preveure.

La relativa moderació inicial de Hitler no pot — repetim-ho — tenir efectes tranquil·litzants.



La comissió de la S. de les N. arribant a Manxúria

la seva solidesa. Deixem de banda el que ocorre a l'Amèrica Llatina, on la idiosincrasia encara dominant no es caracteritza pas per l'esperit de moderació o de conciliació indispensable per tal de participar en una institució com la de Ginebra. Però això, encara que deplorable, és transitori i no és per preocupar massa els lectors.

El fet greu és el que fa referència al Japó, gran potència que entrà a formar part de la S. de les N. amb el tractat de Versalles, i l'actitud del qual és del tot rebel envers la institució. El conflicte xino-japonès és una de les coses més tristes d'aquest període històric. Es tracta d'un conflicte quasi fratricida, i, per part del Japó, d'un caràcter en gran manera militarista i hegemònic.

No és del cas explicar amb detall els esdeveniments desenrotllats a l'Extrem Orient, que no se sap per quin prodigi, Briand reeixí a contenir dintre el camp diplomàtic. Només direm que si Xina comença per fallar, no mantindrà compromisos establerts en tractats regularment estipulats amb el govern de Tòquio, per les creixents cobejances japoneses — conseqüència d'una política militar exagerada — el Celest Imperi s'ha vist brutalment atacat pel Japó, de manera que avui té raó per invocar la intervenció de Ginebra contra qui vol atemptar a la seva integritat i a la seva independència.

La política del Japó ha posat en una situació incòmoda els seus amics europeus, que fins ara l'havien defensat.

Es sabut que la S. de les N. havia tramès a l'Extrem Orient una comissió d'enquesta, que ha presentat un report, signat pel seu cap, Lytton, i que no ha estat acceptat per Tòquio; és sabut que una comissió de dinou ha estat instituída amb el fi de seguir les disputes i resoldre-les; són sabuts tots els esforços conciliadors del Quai d'Orsay i especialment d'Herriot i de Paul-Boncour. Però massa sap tothom que tot ha estat debades. El govern japonès ha tergiversat molt, però fins ara no ha acceptat cap proposta directa o indirecta de la S. de les N. Mac Donald, setmanes enera, havia aconsellat que Ginebra donés una mena d'últimatum a Tòquio, que no havia de passar d'un temps màxim de quaranta vuit hores. En comptes d'això s'ha vist el cas oposat, és a dir, el delegat japonès amenaçant retirar-se de la S. de les N. si no són acoïdides les seves peticions. És sorprenent, però és així. I no és pas difícil de preveure que abans o durant l'assemblea extraordinària de la S. de les N., que sembla que serà convocada aviat, el Japó se'n retirarà, i aleshores la seva acció militar contra Xina s'intensificarà.

Però si Tòquio dóna aquest pas, Xina no el seguirà pel mateix camí, i s'adherirà a la S. de les N. Què passarà aleshores? Pot la S. de les N. abandonar un país que és membre d'ella, agredit per un altre país sortit voluntàriament o expulsat de la institució? La qüestió és d'una gravetat excepcional, i pot provocar serioses complicacions perilloses per a la pau.

Com si no bastés tot el que acabem d'exposar, s'hi ha afegit l'adveniment de Hitler al govern d'Alemanya, agreujant la situació encara més.

El bell Adolf és un decidit, quasi feroç, adversari de la S. de les N., en la qual ha declarat reiterades vegades no tenir gens de fe.

Ginebra podria passar-se de Hitler si totes les altres nacions, tret d'Alemanya, fossin solidàries entre elles. Però que en som de lluny d'un fet semblant! No és el cas de fer-se il·lusions sobre l'aparent actitud del nou canceller del Reich, menys violenta del que es pensava. Aquesta actitud obeeix més a consells de von Neurath, cap de la Wilhelmstrasse, que no pas a la voluntat de l'ex-austriac, a fi d'evitar repercussions a l'estranger que podrien ésser fatals per als interessos alemanys. Però Hitler aviat — potser més del que es preveu — seguirà el camí que s'ha traçat quan decidí d'apoderar-se del timó de l'Estat. La revisió dels tractats de pau, la rectificació de les fronteres, la unió d'Àustria amb Alemanya (l'Anschluss), el reconeixement de la paritat en matèria d'armaments, la restitució de les colònies perdudes amb la guerra, són les bases fonamentals de la política exterior del nou govern alemany. Els mitjans d'elecció per tal de sostenir aquestes previsions no seran dissemblants dels impetuós i violents usats en el desenrotllament de la política interior. Només amb la diferència que no és al poble alemany a qui haurà d'imposar la pròpia voluntat, sinó a governs que difícilment es deixaran impressionar per la veu gruixuda del nou canceller. Aquesta veu podria restar sense eco i no preocupar

zadors. Probablement si Mussolini va llegir Maquiavel quatre vegades abans d'assumir el poder, Hitler deu haver-ne llegit poques pàgines, perquè si per un cantó juga amb astúcia, per l'altre, des del punt de vista alemany, comet una greu gaffe amb la persecució contra els comunistes, cosa que l'ha enemistat amb Moscou i ha provocat l'esfondrament del que encara quedava del tractat militar de Rapallo, que una molt estretament Rússia i Alemanya, tractat que ha rebut el seu primer cop amb la reconciliació entre el govern de Varsòvia i el de Moscou.

Creiem, donades les incògnites que hem apuntat, sorgides a seguit del canvi polític ocorregut més enllà del Rin, no exagerar dient que el malarcar que fa dificultoses les tasques ginebrines, sobre les quals plana l'esperit d'escepticisme, encara pot augmentar.

Aquest estat de coses havia d'influir també en les tasques de la Conferència del Desarmament, represa aquests dies. És convicció dels que hi prenen part — de Neville Chamberlain a Benes — que si no s'instaura a Europa un acomodament tal inspirador d'una ferma confiança que consenti la formació d'una base de seguretat, tota decisió que es prengui en matèria de limitació d'armaments serà lletra morta.

Malgrat això, cal remarcar que el pla francès presentat per Herriot i Paul-Boncour, que ara està en examen, havia recollit les majors adhesions, excepció feta del bloc alemany-italià-hongarès-turc, i que havia estat adoptat com a base per a les decisions a prendre. No podia ésser d'altra manera, considerat que Herriot i Paul-Boncour en llur projecte han conciliat totes les tesis, fet possible la fusió de totes les tendències, i previst aquella constitució de la S. de les N. — com d'altra banda era establert en el seu pacte fonamental — en un Superestat, posant a la seva disposició tots els mitjans militars internacionals necessaris per tal d'imposar les seves decisions als recalcitrants, sempre amb el ben ésser dels interessos de la conservació de la pau.

Teòricament es va bé. Tenim sobre el paper unes conclusions magnífiques. Els que les han fetes possibles mereixen indubtablement d'ésser considerats benemerits de la humanitat, i entre aquests es pot citar la valuosos delegació espanyola. Però aquestes conclusions podran ésser dutes a efecte? El front feixista, que avui pertaxa de Roma i passant per Budapest arriba a Berlín, és l'obstacle més fort que s'oposarà sempre a qualsevol pas decisiu en el camí de la pau definitiva. Si aquest objectiu sagrat es vol assolir, cal trencar aquell front malefic, sense vacil·lacions ni temors. I per fer-ho no calen armes, sinó acció concordanat i concreta de totes les democràcies, les úniques que sencerament fins ara han acomplert una tasca intensa per conjurar el perill de les guerres.

TIGGIS

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Lliura: Bitllets de ferrocarril i Passatges marítims i aeris; els Bitllets quilomètrics espanyols, a l'acte, facilitant ensem al client la fotografia necessària.

Reserva: Seients en els trens ràpids, Places en Pullmans i cotxes-llits, Habitacions en els millors hotels, Autocars per a gran turisme.

Organitza: també: Viatges individuals a preu fet, Excursions, Peregrinacions, Congressos, Creuers i molt especialment

Viatges de noces: a Roma utilitzant els bitllets reduïts del 70 % que com Agència emissora dels ferrocarrils de l'Estat Itàlia lliura a l'acte a tot client al qual interessin.

RICINO GOLOSO DELICIOSO PURGANTE

Un parell de films

«La reina Kelly»

Dissabte passat s'estrenà, i continua encara projectant-se al Fèmina, un film mut, cosa rara naturalment pel temps que som! I amb tot, cap impressió d'anacronisme, cap esforç d'adaptació no cal per comprendre, en aquest moment històric del cinema parlat, aquest film curiós, que no és precisament una obra que ens vingui a Barcelona amb un retard excessiu; simplement es tracta d'una obra que ha costat molt de portar a cap, molt més

del barroc, el plaer inconfusible en l'exhibició d'espectacles feixucs de cinisme i de brutalitat. Espectacle que cobreix sens dubte una nostàlgia, un anheli inconfessable, perquè el seu autor és el primer de no creure-hi. Un escèptic, però un escèptic a desgrat seu, un home que voldria que fos veritat tot allò que ell creu impossible. Les seves obres són expansions que tracten d'encomanar als espectadors l'amarga experiència mundana amb què Eric von Stroheim fecunda la seva imaginació artística.



Un bell contrallum de «Per la llibertat»

encara, un cop enllestida, d'explorar-la, i una i altra cosa expliquen que ara s'estreni aquest film que no és altre que *La reina Kelly* d'Eric von Stroheim.

Film curiós ho és, i més que curiós extravagant, Eric von Stroheim es repeteix i s'exagera, i tot plegat ja pren ara el caràcter d'una obsessió un xic impertinent i l'autor fa figura de maniàtic. Vegem primer l'anècdota.

Una reina mig idiota, darrera hereva d'una dinastia de degenerats. Un príncep excèntric que viu en una disbauxa sense interrupció i que desitja una pensionista d'un convent de monges immediat. La reina, un dia, de cop i volta, realitza un desig fermentat en el despit i la rancúnia, anuncia oficialment les seves esposalles amb el príncep. Aquest, la nit abans del casament, segresta la pensionista i l'estima després d'un tendre idill al clar de lluna. Apareix la reina que vetlla durant la nit inquieta en el seu llit ple de coixins i gats i foragita a cops de fuet la noia del palau, i aquesta, desesperada, es suïcida llençant-se a un estany. El príncep, que l'endemà ha de casar-se amb la reina boja, reu per darrer cop la pobra noia, de cos present, voltada de ciris encesos i de flors en l'església del convent.

En aquest film retrobem aquelles coses que tenen obsessió a von Stroheim. La sàdica juxtaposició de l'abjecció amb la puresa, els ametllers florits, la iconografia religiosa, la decoració excessivament recarregada, el gust

Com que és un home intel·ligent, com que és un home sincer, un film com *La reina Kelly* és vist amb una atenció apassionant, la qual cosa no treu que al final hom no pugui per menys de concedir que tant dir les mateixes coses i tant alçar el to de la veu, a la llarga pot resultar imprecident. Eric von Stroheim, incomprens? Potser sí, però si ell no es decideix a girar la vista, a multiplicar els seus tentacles, la seva obra és cosa liquidada. El seu cas és interessant i així ho hem concedit presentant *Aviaria* al públic de Barcelona i elogiant des d'aquí *La marxa nupcial*, però el seu cas no pot ésser per nosaltres exclusiu. *La reina Kelly* a estones fa somriure tot i la gravetat del cas; l'autor sembla aprofitar l'avinentesa que Glòria Swanson amb el seu talent i els seus diners li ha ofert, per descarregar, penssem per darrer cop, la seva irritació personal amb un èmfasi que, com diem, ja resulta propi d'un maniàtic.

«Per la llibertat»

El gran avantatge del darrer film de Trenker, *Per la llibertat*, damunt de la seva producció anterior, escau a haver elegit per motiu bàsic un tema eminentment cinematogràfic. Fuga dinàmica, cadències èpiques, preocupació de donar una extensiva visualitat als ingredients de l'acció. Un motiu col·lectiu que es refereix a la revolta dels patriotes del Tirol contra la invasió napoleònica i un simpàtic conflicte sentimental combinats amb gran habilitat en una mateixa acció continua; un escenari natural ple de grandiositat, de poesia penetrant i que ve tostempes a airejar el film; una incontestable consciència del cinema posada al servei d'un entusiasme gens fingit; heus ací el que ens ha donat un bell film com és *Per la llibertat*. Hom excusarà a llurs autors la llargària amb què alguns motius especialment espectaculars han estat tractats, així mateix com algunes sobreimpressions dins un gust avui ja un xic *démodé*. Després de tot es tracta d'un film que és el millor que Alemanya ens ha donat, després de *Noies d'uniforme*, aquest any. Havent de restringir les dimensions d'aquest comentari, és aquest el millor elogi que podem fer d'aquest film tan ple d'encerts.

JOSEP PALAU



Fi de temporada
Articles a fora preu
durant el mes de febrer

JAUME I, 11
Telèfon 11655

LA GLORIA, LA FORTUNA

l'amor... es rendeixen a



UN FILM ALEGRE I OPTIMISTA
amb una TÈCNICA INTEL·LIGENT
Vegeu-lo al

Fantàsia

PANORAMA

Studio Cineaes

En la darrera sessió de Studio Cineaes, d'endres passat, fou presentada la pel·lícula d'A. Granovsky *Les maletes del Sr. O. F.* Esperant parlar-ne amb més extensió quan es projecti en sessions ordinàries, diguem només que es tracta d'un film la realització del qual no treu tot el partit de la riquesa evident de la primera matèria que el realitzador tenia entre mans.

Per nosaltres, el millor de la sessió fou el film de dibuixos animats colorits de Walt Disney, *King Neptune*, d'una fantasia i d'una vivacitat extraordinàries. Neptú castiga un vaixell pirata que ha raptat una sirena. La riquesa d'elements que un tema així pot donar, és incalculable. Afegiu, a aquest tresor, les troballes de color, de dibuix i d'humor en què Disney és inexhaurible, i... procureu veure el film, d'una imaginació insuperable, que ha trobat en el color un element més per constituir un dels gèneres de diversió més rics del món.

Completaven el programa: un film d'avantguarda, *La mort d'un russeau*, de Li-vet, que ningú no va entendre i molts ni s'hi amoinaren a provar-ho; un excellent documental, *Forges*, de Tedesco, realitzat en un gran establiment siderúrgic belga; un film de Xavier Güell sobre l'Escola del Mar de Barcelona, primer d'una sèrie sobre l'obra de cultura de l'Ajuntament, film ben intencionat, amb trossos singularment reeixits, i sobretot d'un interès ciutadà sobre el qual no cal insistir de tan evident com és.

Films d'aviació

Se n'han estrenat dos gairebé al mateix temps: *Titans del cel*, de la Metro, a l'Urquinaona, i *Homes sense por*, de la Universal, al Tivoli, seguint aquell costum de les coincidències de temes que tot sovint s'ha de remarcar en els programes.

El primer, amb Wallace Beery, Clark Gable i Dorothy Jordan, és dedicat a l'aviació de la marina americana; el segon, amb Ralph Bellamy, Glòria Stuart i Pat O'Brien, al correu aeri. Tots dos són dedicats a exaltar l'esperit de companyonia dels aviadors, vivent àdhuc en els que més falles morals presenten. Són films en què la part documental pren un interès enorme, que dona ocasió a troballes plàstiques emocionants, àdhuc descomptant els inevitables trucats de taller forçosos en moltes ocasions. Com a interès de l'acció, en té més *Homes sense por*, pel nostre gust. S'ha dit que les comparacions són odioses; però en aquest cas vénen soles donada la simultaneïtat de projecció d'ambdós films.

El millor film francès

Per referèndum popular, organitzat per una revista cinematogràfica que sol procedir cada any a una prova així, ha estat designat *Fanny*, amb 1,227 vots, com el millor film francès de l'any passat.

Les altres produccions que segueixen immediatament, són: *Les Croix de Bois*, 932 vots; *L'Atlàntida*, 644; *Poil de Carotte*, 342 (cal observar que tot just es projecta per desembre); *Ariane, jeune fille russe*, 310; *Il est charmant*, 201; *Les gaités de l'escadron*, 180; *Tumultes*, 113.

Cocteau opina sobre Chaplin

Jean Cocteau ha estat sempre un baròmetre sensible de la pressió estètica contemporània. Heus ací unes línies seves recentíssimes:

«El nostre poeta màxim d'avui ha estat Chaplin. Un poeta perfecte. Ens deixa inventar a cadascú el poema que necessitem.»

«Ha disclupat i escarnit alhora la imbecilitat de la rialla. Tot el seu drama s'ha suïcidat en la corda prima del nostre somriure. Quan la sala esbotza el «clac» del seu riure, surt Chaplin més tronat, més humil, més trist, més heroi i més autovíctima inevitable.»

«Charlot marca una fita en la poesia occidental. França no ha entès a Charlot, malgrat l'afrancesament de la ganyota charlotiana, perquè França és insensible a tot allò que no atenyi l'exaltació. (Melodrama i vodevil.) França no ha pogut donar al cinema més que un «chansonnier» vulgar de music-hall: Chevalier.»

«El món que pateix el prejudici de l'espiritualitat francesa, ha saludat en Chevalier la Sarah Bernhardt del cinema sonor. Chevalier té per a suggestions immediates, el que en Charlot era fonamental: aire i alegria del carrer, barrilla i tuf de pillet, cantonada i burrilla de raval.»

«Darrera el gest de Charlot hi ha una escola de filosofia i de poesia. Filosofia i poesia que ja no ens serveixen per a res, que ja és decadència, pols de sentiments amagatzemats que no aconseguiran emocionar-nos.»

«Charlot és heroi i poeta del segle XX. Però nosaltres cerquem heroi i poeta del nostre segle, del segle XXI que va començar, per a la nostra era «superchristiana», l'any mil nou cents divuit, després de la gran guerra.»

La missa del cinema

Un periòdic parisenc ens dona compte d'un acte religiós netament cinematogràfic.

A l'església de la Madeleine ha tingut lloc una «messa del cinema».

Els cronistes remarquen la sala plena a vessar de personalitats i de caméras periòdiques.

El cardenal Verdier, vestit de púrpura i d'ermíni, enlaire la mà amb l'ametista pastoral, descendi l'escala de la famosa església entre una multitud entusiasta. S'obria pas per mitjà dels atlètics minyons de la guàrdia suïssa. «Semblava, diu el cronista, el passatge dels Elegits pel mig de les ones del Mar Roig.»

Les vottes de la Madeleine hauran vibrat d'una manera especial, quan Monsenyor Verdier s'ha dirigit als cineastes amb un mot evangèlic:

— Vosaltres! Els fills de la Llum!

El ritme del film parlat

El cinema sonor se'ns ha presentat fins ara sota tres aspectes: una modalitat en la qual la sonoritat està subordinada a la imatge, una altra on imatges i sons col·laboren estretament, i finalment una tercera forma en la qual sons i paraules juguen un paper preponderant.

Les definicions categòriques, quan es tracta d'un art com el cinema sonor, que, acabat tot just de néixer, evoluciona constantment, sempre són arriscades. Amb tot, nosaltres, obligats a pronunciar-nos, ens decanta-

Abans de tot, cal saber que el ritme del film parlat no té res a veure amb el ritme del film mut. En primer lloc, cal no oblidar que l'orella té una percepció molt més lenta que els ulls. L'oida és molt menys viva que la vista. Existeix doncs un ritme de percepció de l'oida i un ritme de percepció de l'ull. El director actual ha de sincronitzar aquests dos ritmes diferents. Ha d'aconseguir l'acord absolut entre la imatge i el verb. H. André Legrand, un bon crític, ha dit: «El film parlat ha de confondre la música dels ulls



«L'express de Xanghai»

riem decididament vers la segona modalitat.

Molts, nosaltres mateixos, enlluernats per la perfecció que havia aconseguit el cinema mut, i convençuts que el silenci era l'únic mitjà d'expressió d'un art que creïem específicament visual, acollirem l'adveniment del so amb un escepticisme i un menyspreu gairebé olímpic. Consideràvem els sons i les paraules com una mena de rellogat. I un rellogat francament inoportú. Un rellogat que calia tractar despectivament, tot i murmurant d'amagat el clàssic *Hostes vingueren...* Però aviat hem hagut de rectificar. Un Sternberg, un Mamoulian, un René Clair, altres directors intel·ligents, s'han encarregat de demostrar-nos que el so és tan ric en possibilitats com la imatge. I que cal tractar-lo amb tants miraments com aquesta. No es tracta, doncs, de supeditar els sons o les paraules a la imatge, sinó de realitzar la seva concordança.

Són pocs encara els que han trobat solució als nous problemes que l'arribada del sonor ha creat. El ritme és gairebé sempre absent de les produccions parlades. Molts directores, que han volgut reaccionar contra el dit teatre filmat, en el qual els diàlegs jugaven un rol de primer pla, han establert el *découpage* dels seus films com si tinguessin entre mans una pel·lícula silenciosa. S'han servit del ritme del cinema mut. I damunt aquest canemàs han afegit sons i paraules. Error greu. D'altres han cregut trobar la solució reduint el diàleg a la mínima expressió. Però han oblidat que no es tracta de quantitat sinó de qualitat. La imatge té un valor segons la seva dimensió i la seva situació. Així dels sons o de les paraules. No es tracta de restringir-los o d'emprar-los amb llarguesa, sinó d'utilitzar-los intel·ligentment.

i la de les orelles com dos instruments d'una mateixa orquestra.» La paraula, doncs, admirable desenvolupament del cinema, no és rival de la imatge, sinó la seva aliada. Només comprenent-ho així, s'aconseguirà l'harmonia que manca en els films parlats.

Darrerament hem pogut veure plenament realitzada aquesta aliança indispensable. *L'express de Xanghai*, per exemple, — la banalitat de l'anècdota a part —, aconsegua una unitat perfecta entre el ritme visual i el ritme auditiu. Sternberg va donar tanta importància al so com a la imatge. Sorolls, silencis i imatges eren maridats harmònicament. Sternberg va intuir perfectament el ritme del film parlat. *Estima'm aquesta nit* — la banalitat de l'anècdota a part — és un altre exemple a seguir. Mamoulian ha realitzat també la necessària aliança. Ha sincronitzat imatges i música amb mà de mestre. Quan el nuvi, a casa el sastre, es posa el jaqué tradicional, sentim la Marxa nupcial clàssica de tots els films americans; quan Chevalier puja a dalt del poltre salvatge, el timbal replica insistentment com si subratlles l'exercici difícil del circ; quan Jeannette vol aturar el tren, l'orquestra enceta *L'Heroica* de Beethoven. I com exemple modèlic, cal senyalar l'escena de la cacera en la qual l'alternança de caçadors i daina concorda matemàticament amb l'alternança del tempo *di marcia* i els pizzicati.

SEBASTIÀ GASCH

CAPITOL
AVUI

La mujer pintada

per Spencer Tracy i Peggy Shannon

Un doble programa FOX

PER FIIII!

La pel·lícula perfecta



ART PUR

FOTOGRAFIA SUBLIM

PAISATGES DE MERAVELLA

EMOCIÓ DINÀMICA

UNA PEL·LÍCULA UNIVERSAL

Estrena avui, en sessió de gala, al

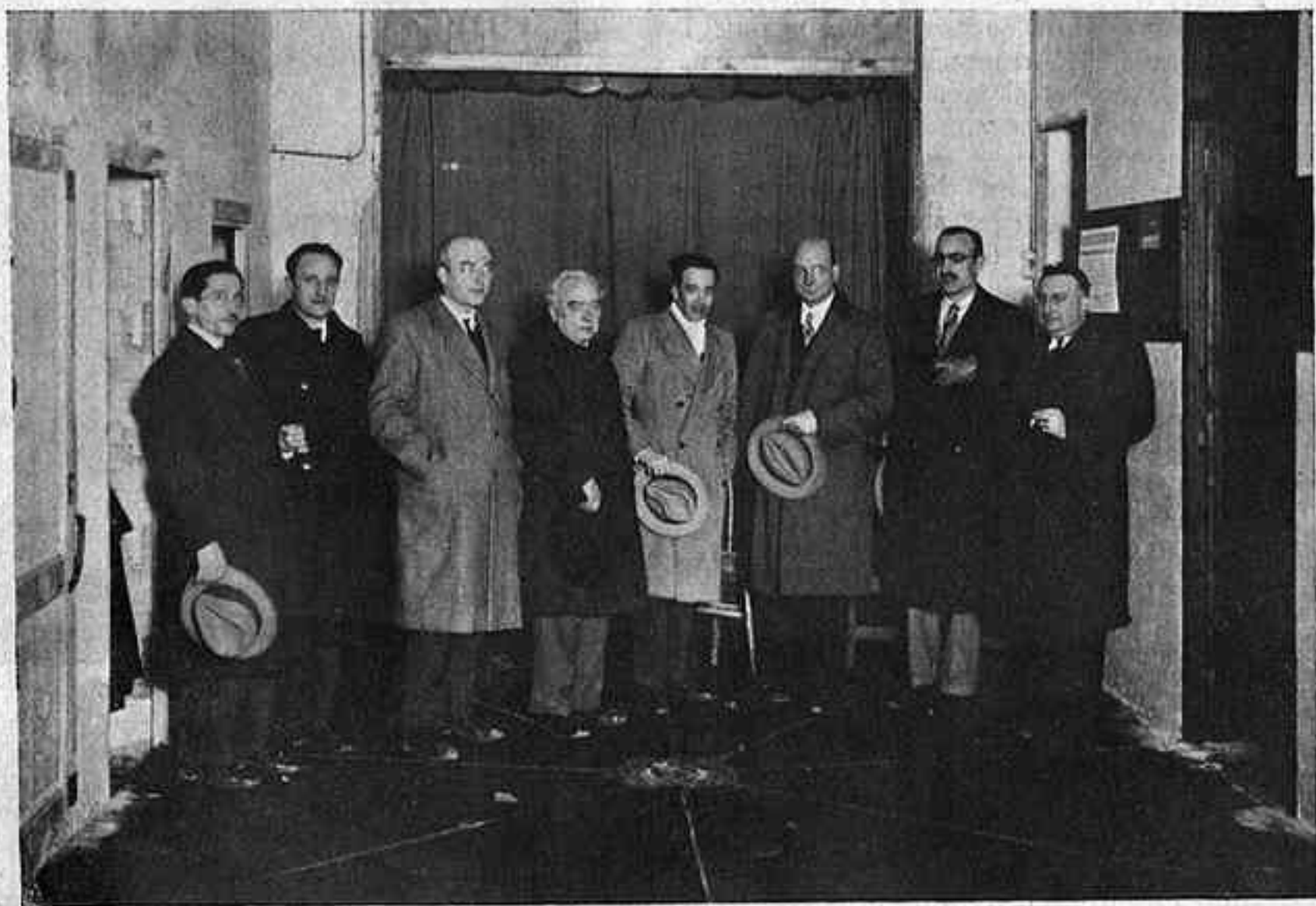
COLISEUM

EL TEATRE

El concurs de teatre amateur

L'entusiasme i la bona voluntat esmerçats sense cap recança, a prova d'obstacles de tota llei, per aquest excel·lent promotor que és Lluís Masriera, per aquest profund i incançable Claudi Fernández, per tots aquests homes amants del nostre teatre que han sabut crear, acríixer i articular la Federació Catalana de Societats de Teatre Amateur, donà ja un bellíssim resultat en el primer concurs que, per tal de jutjar i qualificar l'actuació de les nostres companyies d'aficionats, fou organitzat l'any 1931.

mateur que dedica totes les seves energies a ofegar en si mateix tot el que d'original hi pugui haver i en les seves interpretacions s'escarrassa a imitar la d'algun professional famós. A poc a poc desapareixen de les nostres escenes d'aficionats els petits borrassos sense gràcia i sense talent, desplaçats per altres actors, més o menys talentosos, però que donen a llurs papers un accent més personal i viu que no aquells altres que, emmirallant-se en l'actuació de les grans figures, es preocupaven més dels tics, dels gestos, de la veu



El jurat del concurs de teatre amateur

Però el que es va obtenir en 1931 queda, certament, ben endarrerat del que hom ha aconseguit després. El nombre d'entitats que s'han inscrit per prendre part al concurs de l'any actual ha augmentat d'una manera considerable.

Actualment han treballat davant del jurat dictaminador la més gran part de les companyies inscrites. El diumenge, dia 25, si no hi ha cap entrebanc, actuaran les darreres. Hom projecta celebrar l'adjudicació dels diferents premis amb un acte al qual serà donada tota la importància del cas. Com en el primer any del concurs, les companyies premiades actuaran davant del públic per tal que aquest pugui jutjar del determini del Jurat, del seu encert o del seu desencert.

Quan arribi aquesta actuació davant del públic barceloní per part de les companyies que hagin estat premiades, hom tindrà bon lleure de constatar una vegada més la considerable reserva d'interès, de bons i excel·lents intèrprets, que representen per a la nostra escena aquests agrupaments dispersos per tot Catalunya, de nois i noies, d'homes i dones, que aprofiten les hores vagabundes que els deixen les seves ocupacions habituals per dedicar-se a la fatigosa i seductora dèria d'ensenyar-se en un escenari les festes a la tarda, les vigílies a la nit, sense altre guany ni benefici que la pròpia satisfacció.

Es en aquests agrupaments d'aficionats on la nostra escena trobaria un planter d'actors i d'actrius, les dots i les condicions dels quals són una magnífica primera matèria que no pot donar de si tot el que podria, mancada com és d'una adequada elaboració en mires a l'ulterior rendiment que hom podria fer-los donar.

No em serà gens difícil de trobar en una i altra d'aquestes companyies elements que s'imposen els seus papers amb una autèntica comprensió personal. Llurs interpretacions són directes; neixen en ells mateixos, lliures de tota influència aliena. Cada un, a la lectura de l'obra que interpreta, ha creat dintre d'ell el seu paper, i després ens el dona en una expressió nova, inospitada, moltes vegades desorbitada i falsa, moltes altres, però, plena de sentit i de comprensió.

Es bo de constatar, també, com perd cada dia més terreny aquell desgraciat tipus d'a-

del maquillatge d'aquestes que no del paper que els tocava representar.

Mai no serà prou estimulat en les nostres aficionats l'estudi directe dels personatges. És únicament d'aquesta manera que podran donar llum a les seves facultats. Per perfecta que sigui la imitació sempre serà per dessota de l'original. Això a part que per bona que sigui la interpretació donada per un estel d'un personatge determinat, s'ha de comptar que sempre hi ha, fins en el personatge més insignificant, mil possibilitats d'extreure'n alguna cosa de nou, de donar-li mil matisos diferents dels que li han estat donats, fins de portar-lo a la seva transformació total sense perjudicar per a res la seva interpretació.

Amb la tria de distints elements dels que componen les diferents companyies federades, hom podria constituir un magnífic conjunt que, posat sota una direcció intel·ligent i acurada, podria rendir una actuació insuperable. Aquesta idea sembla que ha estat objecte d'atenció allà on millor es pot treballar per convertir-la en realitat.

La companyia que es formés d'aquesta manera, amb l'aportació de la part millor de cada una de les altres, sense deixar d'ésser *amateur*, com és natural, seria ajudada com convingués. Hom la dedicaria, per un temps més o menys llarg i segons les combinacions possibles atinent la professió principal de cada un dels seus components, a l'actuació per tot Catalunya amb la presentació d'unes quantes obres que, ja per una raó, ja per una altra, hom judicaria interessants per a tal objecte. L'actuació d'aquest conjunt, lluny de representar una concurrència il·lícita a les diferents companyies locals, els seria un saníssim estímulo i l'ocasió d'un allionament.

Tot plegat, però, és feina llarga, complicada i difícil, a més que, ara per ara, no passa d'ésser un bell projecte. Potser més endavant hom podrà pensar seriosament en la seva realització.

Quan l'hora n'arribi, cal que hom pensi en la responsabilitat que aquesta organització representa; cal que hom trii amb tota cura les obres que s'haurien de representar. Cal que hom procuri, en fi, que la cosa no caigui en males mans.

JOAN CORTES

LLANTERNA

Els balls russos

Tenem la intenció de publicar un article sobre el conjunt dels que ens ha presentat la Sra. Bronislava Nijinska al Nou. L'ajornament de l'estrena ens ha impedit de fer-ho aquesta setmana, com volíem. Però no per això hem de deixar de remarcar, tot anunciant un article sobre ells en el número pròxim, que aquests balls russos constitueixen un dels espectacles més dignes que ara es poden veure a Barcelona.

Durant vint anys, els ballets russos, en els temps de l'inoblidable Diaghilew, eren els portadors de les novetats musicals, plàstiques, pictòriques i coreogràfiques. Semblava que gran part de la vida musical i artística depengués d'aquell home. Avui, però, els balls russos ja no tenen aquell caràcter. Avui viuen només de les troballes de Diaghilew i dels seus col·laboradors; però sense donar un accent nou, sense provocar les discussions d'abans ni suscitar cap inquietud. Són tanmateix un bell espectacle, però mancat d'aquella flama creadora del seu inspirador.

Això però no és cap raó perquè no s'hagi de conservar aquest espectacle, tot esperant que alguna altra personalitat extraordinària en tregui les possibilitats que encara no estan exhaurides.

Mentre això no es produeixi, acontentem-nos fruit de l'espectacle que donen els servadors de la tradició instaurada, entre els quals cal comptar la companyia que aquests dies actua a Barcelona.

L'animadora, germana del gran Nijinsky, autora de la coreografia de tots els balls, fundadora del Teatre de la Dansa, dona proves d'una gran imaginació i d'una gran fantasia, i, sobretot, reix a fer dels seus espectacles el que han d'ésser: una interpretació eminentment i purament plàstica, que no necessita explicacions literàries.

Els altres components de l'espectacle, tots, participen de l'entusiasme de la Nijinska, visible sobretot en els grans conjunts, disciplinats i harmònics, que haurien d'ésser una lliçó per als espectacles indígenes.

Llàstima que l'orquestra no estigui a l'altura de l'espectacle.

«Anar al teatre»

Paul Achard — hem dit Paul, no Marcel Achard — diu que ha exclamat moltes vegades sortint de veure tres o quatre actes de comèdia: «Vet aquí uns que treballen pel cinema i que mataran el teatre!» Actualment, és cert, el cinema, a tot arreu, es beneficia del mal teatre; se'n beneficia aduix el mal cinema. I això és el que fa l'extraordinari del cas. Perquè el que semblava lògic que passés, era que el cinema servís per depurar el teatre, i això potser passarà quan, a força de films mediocres, el públic se'n cansarà. Però, aleshores anirà al teatre? Perquè, francament, potser no guanyarà gran cosa; total haurà anat d'una mediocritat a una altra.

L'esmentat crític tem que desaparegui una frase del vocabulari corrent: «anar al teatre», és a dir, dedicar unes quantes nits cada mes a assistir a una obra dramàtica o lírica. La immensa majoria del públic, en efecte, que anava al teatre habitualment, no es preocupava massa del programa. Anava a passar l'estona, sabent que, poc més o menys, li seria donat de veure una obra si més no discreta, interpretada acceptablement. Ara ja no passa res d'això. La majoria del públic va al cinema acostumat, el més a prop de casa, sense amoïnarse massa del que haurà de veure. L'habitud d'anar al teatre en aquell sentit, s'ha convertit en l'habitud d'anar al cinema.

El Circ Calder

Només els components dels A.D.L.A.N.— i els pagesos de Montroig — havien pogut fruit de l'espectacle creat per l'escultor americà Alexander Calder, un circ miniatura del qual parlà ja en aquestes pàgines el nostre col·laborador Sebastià Gasch (número 191, 29 de setembre de 1932).

Ara serà possible de veure en públic «el circ més petit del món», ja que dissabte i diumenge vinent en seran donades unes representacions a les Galeries Syra.

Aquest espectacle interessarà tots els aficionats al circ en gran, del qual veuran una síntesi caricatural: un circ de debò, però com mirat amb els binocles a l'inrevés i vist amb els ulls d'un Bagaria, com ha dit Ramon Gómez de la Serna de l'espectacle caricatural i metafòric creat per l'escultor Calder, del grup parisenc «Abstraction-Création».

Legrand-Chabrier, l'autoritat crític de circ, ha parlat diverses vegades, en termes de gran consideració i elogi, d'aquest espectacle original i únic, d'una fantasia i una agilitat meravelloses, que dona l'atmosfera veritable del circ gran en un espai reduïtíssim i amb mitjans senzills.

Es un espectacle satisfactori per a les persones, grans o petites, susceptibles de copsar el valor de la ingenuïtat, de la frescor i de la poesia del circ.

A. D. L. A. N.

presenta el

Circ Calder

els dies 11 nit i 12 matí i tarda

a les

GALERIES SYRA

DIPUTACIÓ, 262

Inscripcions: 5 pessetes; infants, 3 pessetes.

Informacions: G. A. T. C. P. A. C. (Passatge de Gràcia, 99) i GALERIES SYRA

Giraudoux i el món

Jean Giraudoux és un profeta desconegut a la seva terra. Més que els francesos, han estat els estrangers els que han descobert la seva obra i li han reconegut un valor excepcional dins de la literatura contemporània. I això que en el cas de Giraudoux no concorren aquells elements que fan completament universal l'obra d'un escriptor. Al contrari, tot el que ha produït porta el segell indeleble del país de l'autor, té aquelles qualitats que han fet arreu insubstituïbles les modes, els perfums i el vi de

escriptors contemporanis i és la conseqüència lògica de l'impressionisme formal per què passaren fa uns anys. Al costat d'aquest preciosisme, afegim-hi un estil constellat de mots colorits i llampants i un lèxic que potser no té cap més escriptor francès d'ara. Tot això barrejat és prou per allunyar qualsevol lector constant de Maurrois, Gide, Maurice i Duhamel.

Aquells que cerquen en una novel·la una acció moguda i complicada, el millor que poden fer és no llegir mai Giraudoux. Tot Giraudoux es compon exclusivament de sensacions i pensaments, penjats a banda i banda d'una sèrie de fets, que generalment és el que menys us interessa. El que interessa sempre és el que dirà l'autor, i la manera de dir-ho.

L'argument de les seves novel·les — el teatre és cosa a part — no serveix generalment més que de bastida per muntar-hi tot el que pensa Giraudoux en aquells moments. No vol dir que no tingui interès, però l'oblideu tot seguit i l'atenció es concentra en allò que llegiu, i no us interessa pas saber per què l'autor parla en aquell moment d'una cosa qualsevol. La prova d'això la teniu en el fet que quan agafa un tema vell, com és en el teatre la fàula d'Amfitrió, Giraudoux — que ja confessa ésser el 38è en la dinastia dels autors que han tractat el tema — us dona, sens dubte, la més humana, i alhora la més irònica, de les interpretacions d'aquell mite. I sobretot veu el tema de la manera que més s'escava a l'època. Sota el prisma sentimental i cínic alhora de l'humorisme.

Aquest humorisme, el mateix Giraudoux l'ha descrit en tractar del preciosisme, aquest retret que tan sovint se li ha fet. Diu que és un «mal que consisteix a tractar els objectes com éssers humans, els homes com si fossin déus i verges, els déus, gats; mal que provoquen, no pas el viure en les biblioteques, sinó les relacions personals amb les estacions i els animals». Conseqüència d'això és «un excésu panteisme i urbanitat envers la creació». O sigui, un sentit absolutament humà de la vida i del món; una posició, ni d'observador retret, ni de visionari predicador. Una posició d'home «per al qual existeix el món exterior», com digué el seu compatriota Théophile Gautier en els temps heroics del romanticisme. Però Giraudoux, a més a més de constatar l'existència del món exterior, està constantment abocat al món més complicat de les sensacions, no sols de les físiques, sinó d'aquelles molt més complicades que constitueixen la vida de l'esperit. I les veu no amb la fredor analítica d'un psicòleg que fa novel·les, sinó amb la satisfacció i ironia d'un poeta. Perquè en últim terme Giraudoux és un dels més grans lírics del nostre temps.

RAMON ESQUERRA



Fi de temporada

Articles a fora preu durant el mes de febrer

JAUME I, 11

Teléfono 11655



Brillants magnífics, tallats amb un art perfecte, muntats amb una ciència que centuplica llur esclat.

J. ROCA JOIER

Rambla del Centre, 33
Passatge Bacardí, 2



Gran èxit en
TIVOLI

L'obra cim del segle XX

El correu aeri

"Daily Mirror", New-York, diu: "L'admirable miracle de la Universal"

Bellamy, O'Brien, Gloria Stuart, Lilian Bond i Slim Summerville

ES UNA SUPERPRODUCCIÓ UNIVERSAL



PER A FOTOGRAVATS, LA CASA

ANTONI MARTI

Màxima rapidesa ■ Màxima qualitat

AVINYÓ, 19, pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

LES LLETRES

EL PRIMER PREMI FOLGUERA

Notes a la seva concessió

Amb la concessió del premi Joaquim Folguera es clou el primer cicle de premis literaris instituits per la Generalitat de Catalunya, sota l'advocació de tres noms gloriosos — Joan Crexells, Ignasi Iglésias i Joaquim Folguera — per tal d'estimular l'esforç per les lletres de Catalunya. Justament com si la intenció fos de fer perdurable i continuu una obra estroncada, dos dels patrons d'aquest mecanatge els exhaureix sobtadament la mort. Des del punt de vista polític, la institució d'aquests premis amb un caràcter decididament oficial em sembla un altre dels encerts de la tasca entusiasta que el conseller de Cultura senyor Ventura Gassol porta a terme. L'aspecte literari d'aquestes institucions es presta a dues menes de consideracions: una que fa referència a la necessitat de completar aquests premis amb un altre, almenys, per a l'assaig. Aquest premi tindria, al nostre entendre, la virtut d'estimular vers un treball més constructiu grups de joventut excessivament donats a una lírica sense suc, que no és pas exactament el servei que Catalunya deu exigir en aquests moments a les noves promocions. L'altra consideració ha estat exposada fa quinze dies damunt d'aquestes mateixes pàgines. Es refereix a la necessitat que el torn de concessió d'aquest premi sigui de més d'un any, per tal com avui dia el nostre contingent de producció literària no dona prou per a seleccionar una obra de mèrit suficient per a ésser elevada a la categoria de premi oficial. Fugim sobretot de qualsevol mania de grandioses.

vots; *L'aire daurat*, 5 vots; *Poemes de Promès*, 3 vots, i *Paradis*, 2 vots.

La quarta votació donà el resultat següent: *Estances*, 5 vots; *L'aire daurat*, 4 vots; *Poemes de Promès*, 1 vot.

La darrera i definitiva votació proclama les *Estances*, de Carles Riba, com a obra guanyadora del Premi Joaquim Folguera, amb 4 vots contra 1 vot obtingut per *L'aire daurat*.

Una lectura d'aquest veredicté fa remarcar



Carles Riba, per J. Pascual

tot seguit una cosa que em sembla d'un extraordinari interès. Més que no pas un triomf aïllat, més que no pas la imposició d'una obra per la qual tots sentim una viva devoció, hi ha en aquest veredicté el triomf d'una tendència determinada, que s'accentua a mesura que el veredicté va arribant al final. Dit en poques paraules, aquest veredicté significa el triomf oficial d'una poesia tinguda fins ahir — encara! — com una mena de laboratori d'experiències líriques. En aquest sentit és evident que els jurats que componen el Joaquim Folguera han sobrepassat de bon tros la visió estètica dels seus companys dels premis Crexells i Iglésias.

Triomf d'una tendència, i, matemàticament, triomf d'aquell que ha portat aquesta tendència als seus límits extrems.

Tendència doble, per altra banda; límits equilibrats per tant. En la poesia de Carles Riba hi ha la més desfermada passió i la més estricta geometria. Mai — entre nosaltres — un tan vigorós equilibri havia estat mantingut entre els dos pols de l'activitat humana de l'esperit.

Hi ha hagut en els deu anys darrers de la lírica a tot el món una vigorosa reacció contra un tipus de poeta «impressionista» que encara creia en la força totpoderosa de la inspiració. Després de la guerra ha vingut una promoció de lírics que oferien en la seva vida professional una interessant orientació: eren poetes-catedràtics. Eren poetes de disciplina que sabien perfectament allà on anaven perquè sabien amb tota justesa de què fugien. Els menava una passió d'amor intel·lectual vers una tendència estructurada i capida amb totes les exigències imaginables. I com a resultat; una obra amb moltes garanties de perdurabilitat. Carles Riba és un home-típus d'aquesta promoció.

L'aurèola del primer premi Joaquim Folguera arriba a Carles Riba en un moment esplèndid de la seva biografia literària. Una maduresa sereníssima mena un feix múltiple d'activitats sota una consciència única d'artista exigentíssim. Traductor, contista, assagista, crític, poeta, membre de l'Institut, professor a la Universitat, a la Fundació Bernat Metge i a l'Escola de Bibliotecaris, Carles Riba és ja, a una edat no gens avançada, una de les figures de més relleu de la renaixença literària de Catalunya.

G. D.-P.

ELS LLIBRES

Carme Montoriol, *Teresa, o la vida amorosa d'una dona* (Catalònia). — S. Juan Arbó, *Terres de l'Ebre* (Catalònia)

Carme Montoriol, traductora de Shakespeare i Baring, dramaturga que es féu aplaudir amb *L'Abisme*, ha volgut presentar ara un nou caire del seu talent amb aquesta *Teresa*, que pot donar-li patent de novellista, si més no, en potència. Potser el nom del títol, tot recordant-me l'altra admirada *Teresa d'Urbervilles* de Thomas Hardy, i unit a motius ben personals d'ordre paternal que me'l fan particularment remarcable, ha ajudat a la bona impressió que la lectura d'aquesta primera novel·la de la senyoreta Montoriol m'ha produït. Provaré d'exposar una mica els motius, que no crec pas totalment inconscients, d'aquesta satisfactoria impressió.

Si la cultura literària de l'autora, que he de creure basada principalment en les lletres angleses, tingué una filiació més aviat germànica, el lema del llibre hauria estat, sense cap dubte, aquella definició de Zarathustra (segons la interpretació nietzscheana): «La dona és un enigma, i la seva solució es diu maternitat.» No crec pas, en efecte, que la novel·la de Carme Montoriol tingüés el mateix argument, ni que la vida amorosa de Teresa fos tan accidentada si en lloc de presentar-nos com a protagonista una dona normal, però eixorca, ens hagués fet conèixer una heroïna voltada de mainada. Tota la psicologia precisa d'aquell matrimoni desunit es basa en aquesta manca de descendència. Lluís, el marit, malgrat el seu engegament passional envers l'amant indigna, troba la justificació inconscient de totes les seves desviacions morals en el fet que la muller no sap acomplir l'íntim afany de perpetuació que és un dels factors indubtables de la conducta masculina. És la prostituta la que li dona els fills, no la muller, i a despit de totes les raons d'ordre espiritual, i àdhuc sensual, el seu instint el fa anar envers la dona que sap retenir-lo amb l'únic lligam immortal, donant-li la penyora de supervivència que és la nissaga.

D'aquesta falla essencial, Teresa vol superar-ne les conseqüències creant-se una vida nova, esquivant els parans del sexe arreçada en una llibertat econòmica de la dona que potser és una de les revolucions més essencials dels temps moderns. Teresa ha de fugir de les escames de la tendresa — el nebot —, del desig — Josep —, però no pot resistir l'amor. Quan hi ha caigut, dolçament retuda, el seu destí redreça davant d'ella l'imperatiu del deure. Hom sent com és de forçada la resolució de Teresa, renunciant a l'amor, un cop mort el seu marit, per a lliurar-se als infants que la llei posa sota el seu empar. Però amb aquesta solució, la novellista dona la raó a Nietzsche, i si no és la maternitat física, són els deures i la tendresa de la maternitat adoptiva la clau de l'enigma de la seva protagonista i la superació de la seva vida amorosa.

Al voltant de la figura treballada de Teresa, hom destaca unes quantes troballes novellístiques: tals Marcella, que hom sent que no estigui més aprofundida per l'autora; Lluís, el marit; Carles, l'amant, i sobretot, Martí, el nebot, fina visió de les inquietuds de l'adolescència. L'estil, potser un punt encarrat per algun excés de lirisme, és elegant i sap interpretar amb fidelitat els estats anímics dels herois de la novel·la, la qual queda sempre normal i ciutadana, sense gaudiments ni truculències, com la vida mateixa que vol reflectir.

Al pol oposat del que podríem dir-ne «urbanisme» de la novel·la de Carme Montoriol, S. Juan Arbó ens ofereix, en la seva segona obra, *Terres de l'Ebre*, un model perfecte de ruralisme, en una interessant temptativa, en la qual el lirisme de la natura, descrita en paràgrafs evocadors, és enfrontat amb les passions primàries dels pagesos, exposades amb un verisme despitat que fa pensar en el Zola de *La Terra*. Som ara ben lluny de l'ambient purament interior de *L'útil combat*. Ací és el paisatge que domina. L'estesa dels arrossars d'Amposta i Sant Carles, les lluites esgotadores amb la terra per a fer-la productiva, la vida dura i òrfena de poesia dels habitants de les terres baixes de l'Ebre.

El novellista ens conta la història lamentable i vulgar de Joanet, fill de Joan, que comença la seva vida assistint, sense comprendre'l, al dolor del seu pare i va creixent sense amor ni tendresa en la barraca miserable, entremig dels arrossars sorgits de la terra erma per l'únic esforç de Joan i la seva muller. Un fatalisme cruel, suportat amb resignació i només amb alguna rebel·lió inútil i intermitent, plana damunt de

tota la novel·la, la qual no ens estalvia pas els detalls depriments o desagradables. Les aigües del canal engoleixen igual la mare de Joanet, negada en un accident, que Aneta, víctima d'un pare incestuós, que troba en la mort l'única redempció de la misèria de la seva vida. (I tanmateix potser aquesta noia és l'únic personatge que posi una nota idíl·lica i tendra en la negror de la narració.) Algunes escenes d'un sadisme inconscient i embrutit, com la d'Aneta i la seva mare, o l'estupre que comet el Rechut, o el ferotge bastoneig del ruc, si permeten a Juan Arbó de mostrar-nos les seves dots narratives i el seu estil personalíssim, trencat per punts suspensius i suggeridor a meravella dels estats obsessius, ajuden a fer més tèrbola i amarga l'atmosfera de la novel·la. La segona meitat del llibre, amb la història del festeig de Joanet amb Maria, permet a l'autor de crear un ambient més humà, amb aquells minyons sarauistes i les xicotetes que es migren entre el desig i la por de les murmuracions. El final s'apropa més de la manera de *L'útil combat* i el darrer capítol és francament rus, d'un fatalisme silenciós i una mica teatral, a l'eslava.

Vaig tenir la satisfacció de saludar, en la primera novel·la de S. Juan Arbó, i des d'aquestes mateixes pàgines, un temperament autèntic de novellista. *L'útil combat* era una novel·la en la qual només hi havia els paisatges interiors d'una ànima desesperada; en *Terres de l'Ebre* és la natura, el paisatge exterior, el que domina per damunt de les reaccions dels homes. I em penso que en una pròxima novel·la Juan Arbó sabrà trobar la fusió perfecta d'aquests dos grans elements de creació del novellista i ens permetrà de saludar el triomf d'un narrador excel·lent, dominador de les negrors i el pessimisme que fins ara afeixuguen i fan difícil la seva obra per al nostre tast mediterrani.

RAFAEL TÀSIS I MARCA

VARIETATS

Crítica de combat

Contra la por de comprometre's, a favor del crític que es compromet, no havent oblidat que precisament el seu paper és de qualificar les obres que examina, ha escrit Thierry Mauriel, en *L'Action Française*:

«Hi ha massa autors que ens han donat llibres freds i pàl·lids, malalts d'aquesta anèmia estranya, d'origen universitari, que s'anomena objectivitat. El crític, pres de tímids escritors, amoinat per la por d'ésser partidari, té una visible tendència a oblidar la seva tasca etimològica, que és la de jutjar. Escorcolla arxius, arrellega documents, escruta la vida íntima amb una cura d'agència privada, substitueix l'erudició a la personalitat. Aprovevem doncs amb alegria els assaigistes que saben decidir, preferir, combatre, confrontar homes i doctrines amb llur estètica, llur experiència, descobrir i qualificar les febleses i les riqueses. Tot gran crític és polemista per la mateixa necessitat que el fa esteta, car una doctrina només val davant la vida en tant que és un lloc de combat. Ningú, doncs, no reprotxarà a ningú les severitats justificades pel combat, àdhuc pas-sarà perquè n'hi hagi d'immesures, però que almenys proven, en el que se'n fa culpable, l'audàcia de concloure, la voluntat creadora, el vigor en el judici.»

Les dotze millors novel·les

De tant en tant, encara es fa aquella pregunta de quins són els deu millors llibres, o els cent, o altres preguntes per l'estil.

Una de les darreres revistes que s'ha dedicat a aquest entreteniment, *The Book Window*, de Londres, ha rebut de Shaw aquesta resposta a la pregunta de quines són les dotze millors novel·les:

«Encara que cregui que aquesta enquesta és pueril perquè ningú del món no ha llegit totes les novel·les i per aquesta raó els judicis són per força incomplets, vetaquí, de les que jo coneix, les dotze que prefereixo, per ordre de preferència: *Don Quixot*, *Robinson Crusoe*, *Tom Jones*, *El vicari de Wakefield*, *Ivanhoe*, *Rob Roy*, *La petita Dorri*, *Candid*, *Gulliver*, *El Viatge del Pelegrí* (de Bunyan), *Els Miserables*, *Les Mil i Una Nits*»

“Fábula verde”

Aquesta deliciosa història de Max Aub — *Fábula Verde* — sembla una metamorfosi d'Ovidi passada per un somriure de France. Noves faules, aquestes, que donen els nous temps. Ramon de Basterra ha extret la moralitat de la grua i del camió. Ací, la trajectòria és més profunda. Margarida Claudia, criatura d'una hiperestèsia sense límits, sent una passió plena de joia per les coses immurables i perfectes del regne vegetal. La bio-



Max Aub

grafia de Margarida Claudia ens l'explica Max Aub, auriolada de fulles de llegum i de flors multiplicades. Aquest *crecendo* de passió que és tota l'obra, fineix per la dissolució de la protagonista en la cosa estimada. Margarida Claudia esdevé, ella també, una cosa vegetal.

No és pas aquesta obra — malgrat el tarannà deliciós que l'autor hi empra i el carrossel de fruits i de flors que desfilen pel text — una pura anècdota. Hi ha en aquest *dissoldre's* de l'amant en la cosa estimada un concepte que podria arrelar-se en la noció neoplatònica de l'amor. Ací, però — em penso — hi ha una influència més pròxima i més segura. La del mite de Narcís. (Max Aub ha fet la seva millor producció dramàtica sobre aquest mite.) A la *Fábula Verde* Margarida Claudia representa un Narcís al qual tot el regne vegetal fa de mirall. Ella s'hi endinsa — com Narcís. Mor en ell — com Narcís. Enamorada d'allò que ella voldria ésser — i que neoplatònicament ja és.

D.-P.

VISITEU

THE CATHEDRAL SHOP
(LA CATEDRAL)

Corribia, 15 (enfrent de la Catedral) Barcelona

Records típics de totes les regions d'Espanya

(Es parla català)



Fi de temporada

Articles a fora preu

durant el mes de febrer

JAUME I, 11

Telèfon 11655

NOVETATS HISTÒRIQUES

A. Cahuet: <i>Retours de Sainte-Hélène</i> . . .	Ptes. 6,60
F. Chaliapine: <i>Ma Vie</i> . . .	» 8,25
Funck Brentano: <i>Le masque de fer</i> . . .	» 2,25
Lenotre: <i>Napoléon</i> . . .	» 8,25
Garneray: <i>Voyages, aventures et combats</i> . . .	» 6,60
Gésendorf des Gouttes: <i>Géoles et Pontons d'Espagne</i> . . .	» 45,—
E. Ludwig: <i>Lincoln</i> . . .	» 13,75
L. Vaunois: <i>Le roman de Louis XIII</i> . . .	» 8,25

LLIBRERIA FRANCESA

RAMBLA DEL MIG, 8 i 10



APROVAT PER L'ACADEMIA DE MEDICINA I CIRURGIA DE BARCELONA

TONIC NERVINOS CERA

LABORATORIS CERA S.A. VICO, 18 y COPERNICO 35 al 39.-BARCELONA



VENDA FARMACIAS

LES ARTS I ELS ARTISTES

L'ACTUALITAT ARTÍSTICA

Tres exposicions

R. C. Caseres

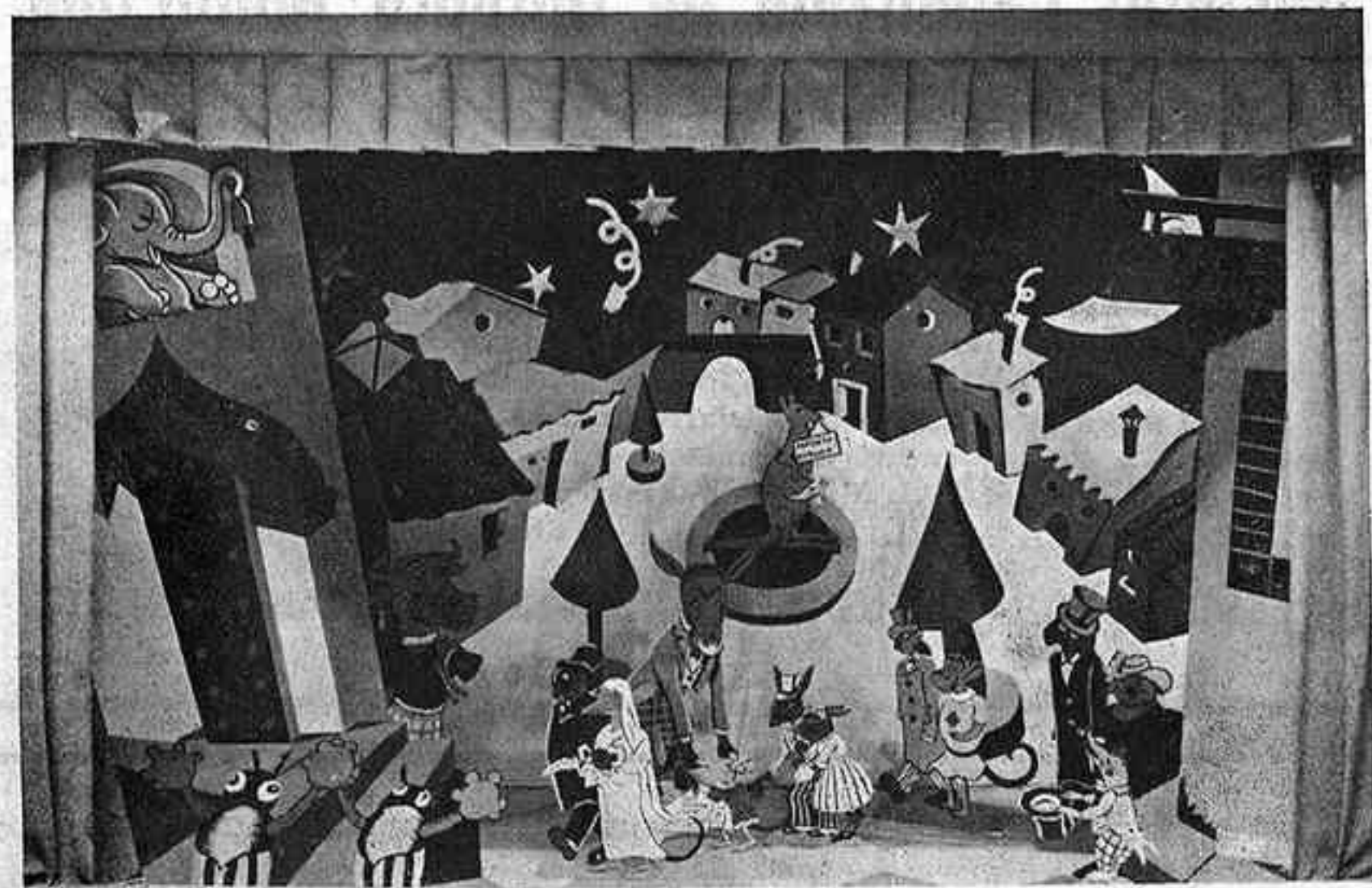
L'ornamentació i l'agencament d'aparadors de botiga és un art que, a casa nostra, igual que a tot el món, cada dia pren més importància. Cada vegada són més els industrials que es preocupen i s'amoïnen d'aquesta branca de la seva propaganda. Un aparador ben parat és l'imant més poderós per al presumpte comprador.

Són molts, efectivament, els venedors que en allò que toca als seus aparadors, curen

gust tan segur i tan afinat com Caseres no són pas tan comuns a casa nostra perquè deixem passar una exhibició d'obres seves sense ocupar-nos-en amb elogi.

Francesc Pausas

Francesc Pausas, com altres tants pintors catalans, ha volgut incorporar a les nostres arts aquella pintura dita «de gènere» en la qual tant excel·leixen els actuals pintors castellans.



Caseres. — Ajençament d'un aparador d'«El Siglo»

d'alguna cosa més que d'exhibir els gèneres que expenen. El que més el que menys, tots procuren que a les seves vitrines, ultra els articles que la casa ofereix, hi hagi un punt de personalitat, una cosa o altra que cridi l'atenció per si so'a, primer; després, per a la mercaderia. Aquesta propaganda que s'exerceix per retruc, diuen els tècnics publicitaris que és la més eficient.

Uns comerciants s'ho engiponen pel seu compte; tiren al dret sense consultar ningú, i l'aparador surt com surt. Tots estem cansats de veure per les botigues d'aquesta nostra Barcelona veritables monstruositats; propagandes regides pel mal gust més innoble; propagandes, senzillament, repelents.

N'hi ha d'altres, però, que, convençuts del que val una propaganda ben portada, de l'ascendent que té sobre el públic un aparador arranjat amb bon gust i finor, saben acudir allà on aquestes coses els poden ésser donades, i encarreguen a un bon artista que curi d'aquests considerables enginyers captadors de la curiositat del vianant que són les vitrines dels seus locals.

Aquests artistes, a casa nostra, avui per avui no abunden gaire. Però podem comptar amb algun que ens podria fer quedar excel·lentment bé amb la seva activitat en aquest ram davant els botiguers més exigents d'Europa.

Un d'aquests artistes que ens farien quedar bé a tot arreu és R. C. Caseres, que actualment exposa a les Galeries Laietanes una llarga sèrie de dibuixos acolorits, tres mines de plom i una vitrina en la qual hi ha diversos dels seus projectes per a aparadors i fotografies d'algunes realitzacions dutes a terme a base dels seus projectes.

Molts d'aquestes projectes que Caseres ens mostra han estat ja admirats pel públic barceloní en alguns establiments de les nostres vies principals. Quant a les realitzacions de les quals Caseres exposa les fotografies, no hem estat tan afortunats. L'incendi del Siglo les va destruir abans que poguéssim contemplar-les. La millor qualitat de Caseres — el seu finíssim sentit de l'harmonia del color —, com és natural, no la hi podem assaborir.

Quant als dibuixos acolorits — de paladar anglo-francès — són pulquerrims i fets amb gran traça. Una distinció i un bon gust constant regixen la seva composició, acolorida quasi sempre a base de tints suaus, agrisades i daurades, sense res que hi detoni. Dues Pastorals — «a manera de Watteau», diu el catàleg, i no ens ho creiem massa — són dos temes deliciosos per a l'estampació de tapisseria.

Artistes publicitaris i ornamentistes d'un



raspalls per a tots els usos
articles de neteja — objectes per a presents
rambla de catalunya, 40



—Si n'hi fa de fred! La gent es renta les mans amb els guants posats.
(Moustique, Charleroi)



—Ja t'ho diré: la pesca m'avorreix, però encara avorreix més a la meua dona.
(Ric et Rac, París)



—Com vols que sigui la teua dona si no m'has donat cap prova de confiança?
—Ara mateix te'n daré una: porta'm en el teu auto!
(Il Travaso delle Idee, Roma)

PROJECTOR

L'arquitectura russa

Molts arquitectes han fet el seu viatge a Rússia. Adhuc una revista, *L'Architecture d'aujourd'hui*, ha organitzat un viatge d'estudis i una mena de reunions, quasi un congrés.

A Rússia hi ha, en efecte, una febre de construcció, i, sigui's partidari o adversari del que fan els arquitectes russos, cal tenir-ho en compte. Ara bé; hi ha un estil soviètic propi? Es pot dir que els russos no han inventat res, sinó que han adaptat certes idees de l'arquitectura moderna occidental, amb fins netament col·lectius. Per a aquesta feina, han trobat totes les facilitats. La nova organització social exigia de construir ràpidament edificis administratius i d'habitatge, bastir pobles sencers que la indústria feia néixer de cop. Tot constructor ha somiat construir una ciutat de cap a peu. Ningú com els russos no ha pogut fer-ho amb més llibertat. Es per aquesta raó que l'experiència soviètica interessa enormement.

Sembla que la majoria d'arquitectes que han estudiat la nova arquitectura russa, sovint han sentit llur entusiasme refredat per la col·lectivització exagerada de molts immobles d'habitatge construïts pels russos sense tenir en compte la vida individual. De totes maneres, a Rússia mateix es dibuixa un moviment de fre contra aquesta exageració, i també contra aquella altra que voldria sacrificar tota l'edificació antiga.

Així, un dels arquitectes que darrerament ha visitat Rússia, Pingusson, distingeix tres fases en l'edificació soviètica:

1.ª Període extremista, caracteritzat per l'ús de materials nous, gust de la paradoxa constructiva, conduït a l'ús de diagonals i els efectes de la ruptura de plans.

2.ª Període racionalista, en què els plans són clars, senzills, llegibles, que s'adapta naturalment al materialisme marxista i respon a les grans necessitats de la col·lectivitat.

3.ª Període nou, que marca un retorn a les tècniques antigues i l'esperit del qual tendeix més a un estil ornamental.

Sobre Picasso

E. de Lorey (en la *Gazette des Beaux-Arts*) creu trobar una filiació musulmana en l'obra desconcertant de Picasso:

«Ja fa temps que en les teles de Picasso han estat assenyalades influències que, ara unes, ara altres, ens orienten envers l'estatutària negra, els teixits peruans, els frescos pompeians. Els mateixos principis del cubisme no són el resultat de cap invenció nova i se'n pot trobar el pressentiment en els mestres romànics i gòtics, els grecs arcaics, així com en les cadènies d'un Cézanne. Però és amb l'Orient, i en particular amb l'Orient musulmà, que l'art cubista i l'univers de Picasso ofereixen, en certs aspectes, les més subtils correspondències. No sabem la part exacta que cal atribuir a la intuïció, a la recerca conscient o a la imitació, en l'explicació d'aquestes analogies sorprenents; però és impossible no deturar-se en un acostament confirmat per l'examen més senzill i que lleva a la pintura moderna algunes de les seves estrafolàrietats irritants. Sovint ha estat assenyalat que no era per atzar que les formes abstractes haurien exercit tant de poder sobre Picasso. Una mena de passió hereditària hi ha fet naturals i gairebé immediatament voluptuosos les combinacions de motius, l'interès teòric de les quals és l'únic que molts comprenen. Si el cubisme només és una etapa en la seva obra, hom s'imagina que hi arriba cridat per un instint, com els altres pintors per llur raó: aqueix art inhumà, despulat de vegades de tota aparença sensible, que no cospa ni la beutat de les coses ni les formes vivents — art conceptual per excel·lència —, sembla efectivament que només l'hagi pogut inventar un espanyol descendent dels moros, i, com ho remarca va Guillaume Apollinaire, hom no pot estar-se de suposar en l'ascendència de Picasso algun musulmà llunyà, lliurat naturalment al dimoni de l'abstracció.»



Pausas. — Pintura

i populars, dels quals sap donar-nos una justa i sentida interpretació.

Pàgines del nostre camp, pescadores de les nostres costes; les nostres fruites, el nostre paisatge. Els seus diversos aspectes, les seves diferents fases, troben en la pintura de Pausas un interpretador fidel que ens els evoca, ens els posa davant amb tota la seva expressió, amb tot el seu caràcter.

En les obres que exposa l'artista aquesta quinzena, a les Galeries Laietanes es fan ben visibles les seves admirables qualitats d'observador i de transcriptor. Un color càlid i ric i un dibuix segur i obediència a l'inspiració que el dirigeix són l'eloqüent fraseologia amb què Pausas ens comunica el seu sentiment del natural.

(Continua a la pàgina següent.)

ADAM COSCOLL

EXPOSICIÓ
D'AQUAREL·LES
I DIBUIXOS
DE
FORTUNY
PROCEDENTS DE LA
Col·lecció Simonetti
Del 4 al 25 de febrer de 1933
Galerias Valenciano
Plaça Maclà, 10
BARCELONA



—El papà ha pescat un peix gran així.
—I el meu també.
—Però jo tinc els braços més llargs.
(Il Travaso delle Idee, Roma)

«PROPOS» D'ATELIER

L'Elvira, model

—Tinc trenta anys — va dir-me —, i es pot dir que he fet de tot en aquest món. Ara vaig a casar-me, que és l'última cosa que em faltava. Avui és el darrer dia que poso de model per a tu i per a ningú. Ja veus que és un moment important de la meua vida.

L'Elvira era un exemple complet del meravellós poder d'adaptació de la dona. Havia treballat al teatre. Abans havia estat pastora a Set Cases, mainadera a Camprodon, noia de servei a Ripoll; després, a Barcelona, ta-

de taller, com a senyora de companyia. El pintor C. no era pas un home terrible, però jo, com t'he dit, des d'un recó seguia el curs del retrat. El pintor i jo ens donàvem que per aquells dies e's visitants al taller eren molt nombrosos i coincidien amb les hores de sessió de la gran dama. Els visitants parlaven amb molt d'elogi del pintor, però es miraven la senyora. Després de molts dies, va venir també el marit, en companyia d'un dels més entusiastes admiradors. Aquest era un fresc i va convèncer el marit, que



L'Elvira (apunt de D. Carles)

quillera, manicura, maniquí, infermera amb diploma i altres oficis amb cartilla. Havia entrat i sortit de tots els oficis i de tots els vicis amb la mateixa facilitat que un vestit. Ella deia:

—Jo em vesteixo del que sigui, i m'hi adapto; et faré tots els papers de l'auca. Però els millors anys de la meua vida són els de model. Si no fos perquè el beneit del meu xicot m'ha convençut que em casí, no canviaria pas d'ofici. El tracte amb els artistes m'agrada. Són uns eixelebrats, els escoltors més encara que els pintors, però tots plegats divertits. Quan la competència no els fa perdre la raó, em distreuen molt. Jo n'he conegut a dotzenes, se moltes coses d'En C., d'En P., dels germans C. El xicot que és casa amb mi no és artista, és del comerç, sap que coneix la vida, i m'ho perdona tot. Jo no l'hi he pas demanat, però crec que amb l'ajuda d'ell seré una bona noia. Faré com la Paquita, que es va casar i ara és més burgesa que tothom. I això que aquella, quan va casar-se, ja havia visitat el torn. Jo també he fet molts disbarats en aquest món, però el temps ho esborra tot. Quan em veig de casada, no em salutis o saludam de senyor. Ell, com ja t'he dit, és del comerç. Viuré amb els seus pares. Tindrem raons, ja ho sé; però tot menys la misèria. El meu pare era pagès i li va quedar mig cos tolt d'un llamp; alguns anys després es va morir del tot. L'avors amb la mare vàrem venir a Barcelona. Jo de petita mantenia la mare. Primer vaig fer de model en aquell Círcol que en deien de Sant Lluc, però abans dels deu anys ja havia guardat ramats al poble. Tota la vida que me la guanyo; que ningú em critiqui, i un altre al meu lloc ja m'agradaria saber què hauria fet. Quan encara era una criatura, després de fer de model, em posaren de taquillera en un cine del carrer de Sant Pau que es va cremar. Els diumenges anava al ball. Allí es sap tot, s'aprèn tot, i es perd tot. Tenia una amiga, un dimoni, però molt viva. Em va ensenyar de llegir i escriure, de planxar, de fer de manicura i em va dur a tots els caus. Em deia que jo tenia els ulls fets expressos per a l'ofici i que sempre agradaria als homes.

L'Elvira tenia realment un físic agradable. El cutis mate, els ulls grossos i allargats, la mirada captivant. Era el tipus malaltís que per l'any 1915 començava a cedir el lloc a la noia sana i esportiva que el cinema americà ha entronitzat.

Va contar-me coses dels pintors.
—En C. — va dir-me — tenia una gran fama i era el retratista de moda. Va fer el retrat d'una dama famosa a Barcelona per la seva bellesa. Jo assistia a les sessions sense posar, fullejant una revista en un recó

era un tou i de la Wagneriana, que toqués el piano. A la poca estona l'home s'esbrava en un gran cua Ehrard, treballant com un negre. Darrera, asseguts tranquil·lament en un confortable, la senyora i l'admirador, començaren a fer peuet i altres flonjures. El pintor, desolat, se'm va acostar i va dir-me: «Que no veus quin paper més trist que fem el marit i jo?»

«Una altra vegada, En F. em feia servir de doble. Es a dir, pintava un retrat de senyora i quan ella se'n anava, jo amb el seu vestit servia de maniquí per pintar unes mans enguantesades i un vestit de raso negre. El marit venia a veure el retrat, i es va enamorar de mi. A l'estiu, quan la seva dona era a fora, em feia posar les seves joies i em passejava per Barcelona. Ja sabia a qui ho feia. No en vaig treure cap partit.

«També vaig posar per a En C. Aquest era el més estrany de tots. Tenia un taller voltat de jardí. En arribar jo, la criada el buscava, i resultava que de vegades estava fent la migdiada dalt d'un arbre. Era molt original i sostenia unes llargues converses amb En Gaudí. Un dia van parlar tant i tan llarg, que tot caminant van arribar a Manresa.

«Aquest pintor C. tenia unes grans pretensions, i una vegada que feia el retrat d'un senyor molt conegut, després de la primera sessió, el bon senyor, veient les coses estrafolàries que el pintor feia, va dir-li: «Veig que el retrat va molt bé; tinc una gran retirada. Però abans d'embranchar-nos més, jo voldria saber què em costarà, què hauré de dar-li.» La resposta no es va fer esperar gaire: «Quatre mil duros.» El senyor per poc es desmaia. «Mil dir — va insistir amb una ganyota dolorida —, vull que em digui en serio que li hauré de dar.» «Quatre mil duros», va repetir el pintor amb l'aire d'una serietat absoluta. Al bon senyor no li sortien les paraules, però a l'últim va dir: «Amb aquestes condicions, val més que ho deixem córrer.» No veia el moment de sortir, i com fugint va obrir la porta i se'n va anar escapat. L'artista plantificà la més solenne puntada de peu a la tela i va tirar-la per la finestra tot cridant: «Sóc més ric que vostè. He esbotzat quatre mil duros.»

—No cal dir que aquest pintor era un ximple — va concloure l'Elvira.

L'Elvira tenia certs coneixements. Llegia els autors del moment. Era una entusiasta de Víctor Català, que llavors havia publicat *Solitud* amb un èxit boig. L'Elvira era subscriptora de *La Veu*; per aquells temps i amb cartilla devia ésser l'única.

—Un altre dia, de casada, et contaré més coses — va dir-me...
DOMÈNEC CARLES



—Senyors, vine a inscriure dos fills que m'han nascut...
—Per què dieu «senyors» si aquí sóc jo sol?
—Vós sol? Torno a casa a veure quants fills tinc...
(Moustique, Charleroi)

LES RECENTS PINTURES
DE
Joan Junyer
GALERIES SYRA
DIPUTACIÓ, 262
(Entre Passeig de Gràcia i Claris)



—Aquesta marquesa! No envelleix!
—Es clar, ja no pot.
(Le Journal Amusant, París)

Tres exposicions

(Ve de la pàgina anterior.)

Joan Junyer, a Syra

Dissabte passat fou inaugurada a les Galeries Syra l'exposició de Joan Junyer. Les obres de Junyer emplen les quatre parets de la sala del fons d'aquest simpàtic establiment barceloní on s'acullen les manifestacions més delicades i originals de l'art d'avançada a casa nostra.

Junyer fa ja uns quants anys que viu a París. En aquests temps que estem travessant, de lluita i de neguit, de revisió i de crisi, de desinflament de tants de valors que fins ara havien estat proclamats com a excel·lents, en aquests temps tan durs per bona part dels millors artistes francesos, en aquesta època en què París està presenciant la llarga desfilita d'una infinitat d'artistes de tot el món que hi havien fixat la seva residència i que fins avui s'hi havien mantingut, Junyer és dels pocs artistes no francesos que ha pogut continuar treballant a París; és un dels pocs artistes que, havent anat a París, centre artístic del món, a treballar llavors que els temps eren força més bons que ara, quan els temps han canviat, quan l'opulència s'ha tornat misèria, quan el bluf ha estat arconat per la veritat, no han tingut de tornar a casa.

De París estant, un artista pot fer arribar la seva obra a tots els nuclis artístics del món. La pedra de toc dels diferents mercats de Copenhaguen, Berlín, Pittsburg, Boston, Filadèlfia és infalible per a la valoració d'allò que se'ls hi porta. I Junyer, des del seu taller de París, ha fet arribar la seva producció als medis artístics més exigents i més refinats. En aquells medis, la pintura de Junyer ha estat estimada i celebrada com es mereix.

Avui Junyer ofereix al públic barceloní un bell conjunt de les seves darreres produccions. Temes d'Estocolm, París, Barcelona i Mallorca, composicions i retrats.

Es d'esperar que en els nuclis intel·ligents i sensibles de casa nostra la pintura — ben difícil de classificar en qualsevol de les definicions establertes — rica i sucosa de Joan Junyer trobarà el bon acolliment que ha obtingut arreu on ha anat.

Es ben convenient, entremig de tantes falses originalitats, de tants avantguardismes mancats de contingut com se'ns ofereixen d'un cap de l'any a l'altre, que ens arribi de tant en tant una alenada sanitàosa de veritable originalitat, d'algun contingut més que les pures fórmules de moda, com és el que ens ha portat aquest artista amb la seva exposició.

A. C.

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 14186

Radiació d'espectacles diversos

Unicament ens resta, en aquestes cròniques que hem fet sobre la radiació d'espectacles, examinar la possibilitat d'oferir amb el micròfon els espectacles del gènere frívol, entre els quals podrem col·locar preferentment el music-hall i la revista.

Es difícil separar ambdós gèneres sentits per mitjà del micròfon, puix la majoria d'artistes alternen indistintament en tots dos. D'altra part, la música és ben semblant i com que és l'únic element que ens porta el micròfon, les mateixes observacions es poden fer en parlar de la radiació de music-hall i revistes.

En aquest mateix lloc, en ocupar-nos de l'enregistrament en discos de la música de revista, hem insistit sobre la migrada importància d'aquesta en relació als altres elements que intervenen en aquest espectacle. La mateixa observació es pot fer ací, agrupada pel fet que els discos ens donen fragments seleccionats, i per contra la radiació ens fa empassar tota l'obra, i val a dir que hi ha moltes escenes que no s'aguanten. El resultat és que de revistes ben poques se'n radien, i si es fa alguna vegada (ho podem comprovar a les emissores estrangeres), és pel reclam que suposa per a l'emissora poder radiar l'actuació de determinats artistes afavorits pel gran públic.

Rest a la transmissió del music-hall. Hi ha la retransmissió pròpiament dita dels llocs habituals on es fa music-hall, i deixant de banda l'actuació dels elements vocals que musicalment no tenen cap interès, hi ha l'emissió instrumental, recurs al qual sovint s'acullen les emissores per a omplir llurs programes. Fent girar el condensador del receptor és fàcil comprovar això. Londres, Ràdio-París, Viena i les emissores italianes acostumen a oferir les orquestres d'aquests llocs d'esbarjo. Tenen, però, aquestes retransmissions alguns inconvenients, el principal dels quals és la poca disposició de l'ambient per a ésser retransmes, ja que en moltes ocasions esdevé difícil descobrir les sonoritats de l'orquestra, ofegades per la remor de la sala. Demés, aquestes orquestres acostumen a actuar davant de balladors, i per això dintre d'un mateix ball repeteixen els temes indefinidament i quan l'emissió només s'escolta, forçosament ha de semblar feixuga. Només hi ha l'avantatge de poder seguir de casa estant diverses característiques pròpies dels distints països, ja que de vegades aquestes orquestres basen el programa en el folklore i així sovint a l'emissora d'Alger poden escoltar-se ballables executats amb instruments del folklore marroquí.

El cas més corrent, però, és el dels artistes de music-hall que actuen des de la mateixa emissora, és a dir l'anomenat music-hall radiat. Tot el més tronat que hi ha en el ja abatut ram de cançonetistes, cantadors de tangos, jotes, etc., etc., han desfilit pels micròfons deixant entreveure la pobresa del gènere. Caldria posar-hi remei i establir una censura artística que fes de sedàs. Cal advertir a aquests artistes i fer-los comprendre que als radioients només els arriba la veu, i si aquesta no hi és, no cal comptar amb els altres elements, els quals, en llur determinat lloc, distreuen els que hi assisteixen.

Millor resultat donen els artistes instru-

mentals, i entre ells millor encara els conjunts. D'aquests n'hi ha encara que contreen els ballables antics i val a dir que de tant en tant i sempre que aquestes agrupacions d'una formació instrumental determinada no es moguin del seu gènere, no es pot negar que fan bonic.

Les orquestres de jazz, però, són la forma més digna de fer música frívola. Cal advertir que totes aquelles que confien en la part espectacular i que han fet derivar llur actuació a l'espectacle de varietats, han d'anar amb compte de no defraudar. Una bona orquestra que no sigui massa nombrosa que actuï dintre de la modalitat del jazz hot, és la preferida per a la ràdio, puix no hi ha confusions i els instruments característics, amb la perfecció assolida pels receptors moderns, són reproduïts amb tota claredat, i més si el director té el bon encert de comprimir les sonoritats del conjunt i fer que en aquest no predominin els instruments de metall.

J. G.

El sopar de "Mirador"

No hem llançat les campanes al vol per fer saber que ja fa quatre anys que existim, edat curta, si es vol, però que en el cas d'una publicació catalana no es dona gaire sovint, sobretot quan, com la nostra, es pot enorgullir d'una rectitud de trajectòria, d'una continuïtat a prova i d'una conservació del nivell del seu to que són els motius que ens fan mirar amb satisfacció la feina feta. Però no amb aquella satisfacció que dispensa de voler fer encara més i millor, sinó al contrari.

Seguint un costum que gairebé ja podríem dir tradicional, la celebració d'aquest aniversari fou quasi íntima. Un sopar que aplegà al volt d'una taula molt ben servida de la Maison Dorée, demés dels redactors i col·laboradors de tota mena (incloent-hi administratius, tipogràfics, publicitaris, etc.), bon nombre d'amics d'aquesta publicació.

A l'hora del cafè, Josep Maria de Sagarra dedicà un breu parlament a la tasca del fundador i primer animador d'aquesta publicació, el senyor Amadeu Hurtado, impossibilitat d'assistir a l'acte, posant de relleu la tasca que ha fet possible gràcies a la fundació de MIRADOR.

El director de MIRADOR, després de llegir una carta del senyor Hurtado, incitadora a prosseguir i ampliar i intensificar encara més la labor que ha dut a terme i ha de dur el nostre setmanari, expressà el sentir de tots en manifestar la intenció unànime de continuar, amb més delit que mai, en la feina tan ben començada i orientada pel senyor Hurtado.

I, com ja poden veure els nostres assidus lectors, d'aquestes promeses que ens ferem de tots en manifestar la intenció unànime i que alguna vegada els hem fet a ells, no en rebaixem res, sinó que les anem complint, i cada dia més.

Wifo DISCO Wifo IRROMPIBLE Wifo

La col·lecció completa de **MIRADOR** pot consultar-se a l'arxiu Històric de la Ciutat, plaça de la Catedral i carrer de Santa Llúcia, 1, "Casa de l'Ardiaca", tots els dies feiners de 9'30 a 1'30.

RADIO CATALONIA
133 Balmes 133
AGENCIA
CROSLEY
5 lmp. CHEVALIER 635 P.
5 lmp. PACHI 585
4 lmp. CHIQUILIN 455
20 mesos de crèdit
Receptors a 2'50 ptes. setmana

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correns: Apartat 190
Telegr.: "Carbur"BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 17018

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Bergà (Barcelona) i Corcubion (Corunya); OXIGEN 99%; DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova; ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova; FERRO MANGANES I FERRO SILICI; SOCARRIMAT I SECAT de fàbrica i peces seda, cotó i altres teixits; CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica; GENERADORS, BUIFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

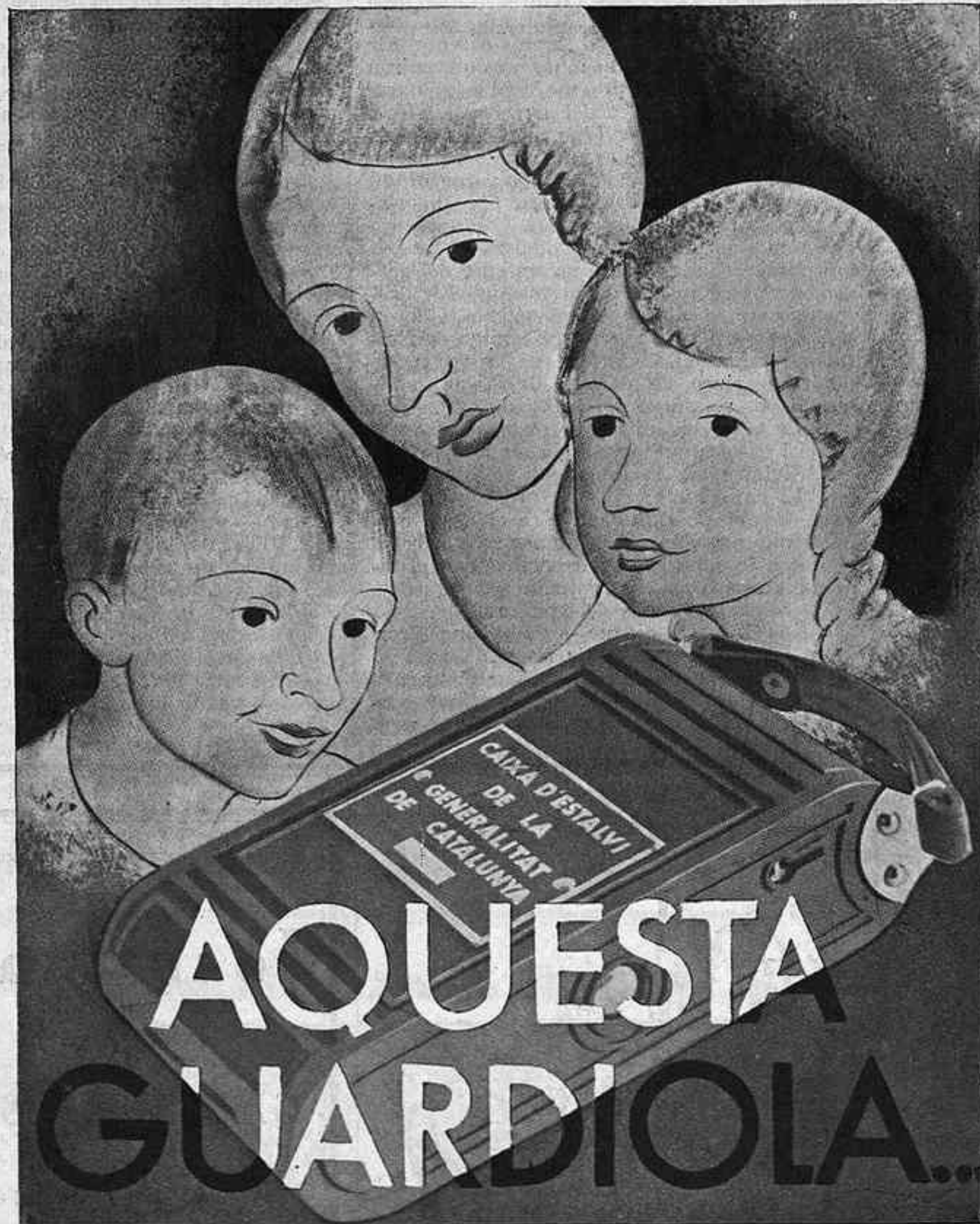
CATALÀ

llegeix demà i cada dia

La Publicitat

DIARI CATALÀ

Informacions completes
Articles dels millors escriptors
Seccions especials de Política,
Arts, Literatura, Música, Ràdio,
Finances, Esports, etc., etc.



**AQUESTA
GUARDIOLA...**

...de la Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya ha d'ésser la joia dels vostres fills. Acostumeu-los en la infantesa a l'estalvi quotidià. Trebal·leu per ells i per vosaltres mateixos.

L'infant s'habitua insensiblement a l'estalvi. Vol omplir de seguida la seva guardiola per a dur-la a la Caixa, on li compten el contingut i l'hi abonon a la seva llibreta. De gran, pot ésser el seu ajut per a seguir estudis o per a muntar un negoci. Si és una nena, pot ésser el seu dot. Sempre, i en tots dos casos, haurà servit per a estimular primer l'infant, després l'adolescent en la pràctica de l'estalvi, plena de avantatges espirituals i materials.

La guardiola metàl·lica de la Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya serà el cofre fort on els vostres fills guardaran el tresor de llur amor a l'estalvi i, en conseqüència, de llur futura austeritat per a guiar-los en la vida. Adquiriu aquesta caixa de cabals portable, que ha d'ésser l'objecte més bonic i més útil de la cambra de la mainada. Representa l'amor, la previsió i l'espiritualitat dels vostres infants.

No ho oblideu: una guardiola vol dir una llibreta d'Estalvi que s'anirà nodrint, sense adonar-vos-en, amb les aportacions de l'infant, sense sacrificis ni esforços econòmics per part de ningú... Una guardiola vol dir també la vostra tranquil·litat de consciència i l'esdevenidor dels vostres fillets. Vol dir, en definitiva, el deure complert.

Sol·liciteu una guardiola a la Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya, que us serà lliurada immediatament.

OFICINES CENTRALS:

Palau de la Generalitat

ENTRADA: CARRER DEL BISBE

SUCURSALS:

BADALONA: Carrer de Francesc Layret, 149. — IGUALADA: Carrer del Born, 2

VILANOVA I GELTRU: Rambla de Francesc Macià, 1. — GIRONA: Plaça de l'Olí, 1

MASNOU: Carrer de Prat de la Riba (Casa de la Vila)

Operacions que realitza la Caixa d'Estalvi de la Generalitat de Catalunya:

Estalvi a la vista - Estalvi a termini - Comptes d'estalvi - Comptes de contribuent